

VALTION LIIKUNTANEUVOSTO
Statens idrottsråd

Liikuntaneuvojen ja liikunnanohjaajien työurat tutkinnon suorittamisen tai opintojen keskeyttämisen jälkeen

VALTION LIIKUNTANEUVOSTON JULKAISUJA 2012:4

Timo Ala-Vähälä

Liikuntaneuvojien ja liikunnanohjaajien työurat tutkinnon suorittamisen tai opintojen keskeyttämisen jälkeen

VALTION LIIKUNTANEUVOSTON JULKAISUJA 2012:4

Timo Ala-Vähälä

VALTION LIIKUNTANEUVOSTO

Statens idrottsråd

Opetus- ja kulttuuriministeriö/
Undervisnings- och kulturministeriet
Valtion liikuntaneuvosto/Statens idrottsråd
PL/PB 29
00023 Valtioneuvosto/Statsrådet
www.minedu.fi

Ulkoasu ja taitto: Pirjo Uusitalo-Aura
Kuva: Vierumäki – Suomen Urheiluopiston
kuva-arkisto

ISBN 978-952-263-136-7 (PDF)
ISSN-L 2242-4563
ISSN 2242-4571 (verkkójulkaisu)

Valtion liikuntaneuvoston julkaisuja 2012:4

Valtion liikuntaneuvosto on opetus- ja kulttuuriministeriön liikuntalaissa määritelty asiantuntijaelin, jonka tehtävänä on käsitellä liikunnan ja liikuntapolitiikan kannalta laajakantoisia ja periaatteellisesti tärkeitä asioita. Valtion liikuntaneuvosto seuraa liikunnan kehitystä, antaa lausuntoja liikuntamäärärahoista ja arvioi valtionhallinnon vaikutuksia liikunnan alueella.

Esipuhe

Valtionhallinnon toteuttamassa liikuntapolitiikassa on vahvistettu tiedolla johtamisen toimintatapoja. Tämä näkyy etenkin opetus- ja kulttuuriministeriön liikuntayksikön pyrkimyksinä lisätä tutkimus-, selvitys- ja arviointitiedon systemaattista käyttöä ministeriössä tehtävän päätöksenteon tukena.

Päätöksenteko liikuntahallinnossa on kautta aikojen perustunut tietoon ja tutkimuksiin, mutta myös havaintoihin ja kokemuseräiseen tietoon. Liikuntapolitiikassa tiiviit kontaktit valtionhallinnon ja toimijoiden kesken ovat olleet merkittävä päätöksenteon tuki. Käytännössä liikuntapolitiikkaa on linjattu ja toimenpiteitä suunniteltu hyvässä yhteisymmärryksessä liikuntayksikön, ministeriön poliittisen johdon sekä liikuntajärjestöjen ja muiden alan toimijoiden kesken. Tutkimuksellisen ja kokemuseräisen tietopohjan käyttöä poliittisen päätöksenteon pohjana ei voida asettaa vastakkain, vaan ne täydentävät ja tukevat toisiaan. Sen sijaan tiedon kulkeutumisen keinot on systematisoitava, jotta päätöksenteon tukena on yhä enemmän relevanttia, laadultaan hyvää ja eri aloilta kertyvää tietoa käytössä.

Opetus- ja kulttuuriministeriön liikuntayksikkö on aloittanut päätöksentekoa tukevien selvitys- ja tutkimushankkeiden avustamisen. Liikuntayksikkö on itse ensin tunnistanut aiheita tai kysymyksiä, joiden selvittäminen hyödyntäisi päätöksentekoprosessia. Valtionavustushaulla on toteutettu nopeitempoina, noin vuoden mittaisia tutkimus- ja selvityshankkeita niistä aiheista, joista ministeriön liikuntayksikkö on halunnut lisätä tietopohjaa.

Tämä ministeriön liikuntamäärärahoista avustusta saanut hanke on julkaistu valtion liikuntaneuvoston julkaisusarjassa. Valtion liikuntaneuvosto on opetus- ja kulttuuriministeriön liikuntalain mukainen asiantuntijaelin, jonka tehtävänä on mm. seurata liikunnan kehitystä, tehdä esityksiä ja aloitteita liikunnan kehittämiseksi. Liikuntayksikkö on pyytänyt liikuntaneuvostoa arvioimaan, mitä nämä päätöksenteon tueksi toteutetut tutkimus- ja selvityshankkeet tarkoittavat toteutetun liikuntapolitiikan kannalta.

Ylitarkastaja Kirsti Laine
opetus- ja kulttuuriministeriö, liikuntayksikkö

Sisällys

Esipuhe	4
Sisällys	5
Valtion liikuntaneuvoston alkusanat	6

1

Johdanto	8
1.1 Tutkimuksen tavoitteet.....	8
1.2 Liikunnan ammatillinen koulutus liikunnan koulutuskeskuksissa ja ammattikorkeakouluissa.....	8
1.3 Tutkimuksen toteutus.....	10
1.4 Raportin sisältö ja esitystapa.....	11

2

Tietoa vastaajista	13
2.1 Vastaajien ikä ja pohjakoulutus	13
2.2 Opintoja edeltänyt liikuntaharrastus	15
2.3 Opintoja edeltänyt työkokemus.....	17
2.4 Vastaajien arviot opintojen sujumisesta.....	18
2.5 Opintoaikainen työkokemus.....	19
2.6 Myöhemmät ammatilliset opinnot	20
2.7 Alueellinen liikkuvuus	20

3

Työllistyminen – työurien luonne	24
3.1 Ensimmäinen työpaikka.....	24
3.2 Työuran luonne.....	27
3.3 Miten koulutus on tukenut jatko-opintoja?	29

4

Tämänhetkinen työtilanne	31
4.1 Vastaushetken työtilanne	31
4.2 Työsuhteen luonne liikunta-alan töissä	33
4.3 Case - keskeiset työtehtävät kuntien liikuntasektorilla ja yksityisellä sektorilla	34
4.4 Vastaushetken ansiotaso	36
4.5 Tulevaisuudenodotukset	37
4.6 Miten liikuntaneuvojan ja liikunnanohjaajan opinnot ovat vastanneet liikunta-alan töiden vaatimuksia?	38

5

Yhteenveto ja johtopäätöksiä	42
LÄHTEET	44
LIITTEET.	45

Valtion liikuntaneuvoston alkusanat

Suomalainen liikuntakulttuuri osana ympäröivää yhteiskuntaa on viime vuosikymmeninä kokenut suuria muutoksia. Liikuntakulttuurin ja -kulutuksen muutoksella on kaikuja myös liikunnan koulutukseen. Tarve osaaville ammattilaisille ja laadukkaalle toiminnalle on suuri kaikilla liikuntapolitiikan keskeisillä osa-alueilla: lasten ja nuorten liikunnassa, terveyttä edistävässä liikunnassa kuin huippu-urheilussakin. Samalla kun liikunta on suomalaisen suosituin harrastus, liikunnallisesti passiivisten osuus ja sitä kautta terveyserot ovat kasvaneet. Liikuntakäyttäytymisen polarisoitumista kuvaa hyvin se, että samaan aikaan kun osa väestöstä kuluttaa liikuntaa, on tietoinen sen merkityksestä ja valmis maksamaan sen laadukkaasta toteuttamisesta, suuri osa väestöstä on luopunut liikunnasta. Laadukkaiden liikunnanohjauspalvelujen kysyntä on kasvanut ja samalla liikunta-ala on työkenttänä moninaistunut. Aikuisliikunnassa askel on selvästi kohti yksityisten yritysten palveluja, sillä niiden käyttö on yli kolminkertaistunut 2000-luvulla.

Käsillä olevan selvityksen kohteena on liikunnan koulutuskeskusten ja ammattikorkeakoulujen tarjoama liikunta-alan ammatillinen koulutus. Tutkimuksessa luodaan kokonaiskuva liikunnan koulutuskeskuksista liikuntaneuvojan tutkinnon tai ammattikorkeakouluissa liikunnanohjaajan tutkinnon suorittaneiden ja opintonsa keskeyttäneiden työhön sijoittumisesta, jatkokoulutuksesta ja mahdollisista koulutusalojen vaihdoista. Päähuomio on liikuntaneuvojien ja liikunnanohjaajien valmiuksissa ja opiskelijoiden kokemuksissa koulutuksen ja työelämän vastaavuuden osalta.

Toteutetun kyselyn vastausten perusteella liikunnan koulutuskeskukset ja ammattikorkeakoulut ovat onnistuneet hyvin perustehtävässään, eli liikunnanohjauksen perusteiden opetuksessa. Kriittisempiä havaintoja ja lisähuomiota jatkossa tulee kohdistaa yleisten työvalmiuksien kehittämiseen alan koulutuksessa. Työllistymisen osalta selvitys tuo esiin kohtuullisen hyvän tilanteen. Liikunnanohjaajista enemmistö, lähes 80 %, siirtyi tutkinnon suorittamisen jälkeen koulutusta vastaaviin töihin. Liikuntaneuvojien kohdalla vastaava luku on hieman alle puolet. Heistä huomattava osa siirtyi muun alan töihin tai jatkoi opintojaan joko liikunta-alalla tai muualla.

Opetus- ja kulttuuriministeriön johtamassa ja koordinoimassa liikuntapolitiikan kokonaisuudessa liikunnan koulutusta koskevat asiat liittyvät pitkälti liikunnan kou-

lutuskeskuksiin eli urheiluopistoihin. Liikunnan koulutuskeskukset ovat keskeisiä alan osaamiskeskuksia, jotka osaltaan jalkauttavat valtakunnallista liikuntapolitiikkaa koko elämänkaarella. Koulutuskeskusverkosto on maailmanlaajuisestikin tarkasteltuna ainutlaatuinen kokonaisuus. Valtion liikuntaneuvosto korostaa, että liikunta-alan koulutusta kehitettäessä on erityisesti huomioitava liikunnan ja urheilun maailmaan liittyvät omat erityispiirteet, kuten liikunnan kansalaistoiminta, valmennus, liikunta-alan yrittäjyys ja urheilutapahtumat sekä näitä osa-alueita koskevat, kaiken aikaa muuntuvat, osaamistarpeet. Jotta liikunnan merkitys osana hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä saisi lisää yhteiskunnallista vaikutavuutta, on olennaista lisätä liikuntanäkökulmaa läheisalujen, kuten fysioterapeuttien, lastentarhan opettajien ja terveyden hoitajien koulutussisältöihin.

Valtion liikuntaneuvosto korostaa, että koulutuspolitiikkaa tarkasteltaessa olennaista on hahmottaa eri tutkintojen vastaavuus työelämän tarpeisiin nähden. Liikunta-alan työmarkkinoiden moniulotteisuutta kuvastaa alan ammattinimikkeiden laaja kirjo aina ohjaajista ja käytännön työn toteuttajista johto-, suunnittelu- ja asiantuntijatehtäviin koulutettuihin toimijoihin asti. Selvityksen ja viimeaikaisen keskustelun perusteella eri tutkintonimikkeet ja koulutusten sisällöt kaipaavat selkiyttämistä. Liikunta- ja koulutushallinnon yhteistyötä liikunta-alan koulutuksen laadullisen ennakkoinnin vahvistamiseksi tulee tiivistää sekä oppilaitosten että työelämän kanssa. Myös alan ammatillisten järjestöjen ja oppilaitosten yhteyksiä on tarpeen kehittää liikunta-alan koulutussuunnittelussa.

Valtion liikuntaneuvosto on käynnistänyt oman julkaisusarjansa tammikuussa 2012. Sarjassa tullaan näkemään erilaisia liikunta-alan raportteja, selvityksiä ja suunta-asiakirjoja sekä tarvittaessa muita liikuntapolitiikkaa keskustelua vaativia ja viritäviä teemaesitteitä. Julkaisusta osa on opetus- ja kulttuuriministeriön liikuntatayksikön tietotarpeita palvelevia sektoritutkimuksia ja -selvityksiä, kuten myös tämä liikunta-alan koulutusta käsittelevä raportti. Julkaisuilla pyritään käynnistämään keskustelua liikuntakulttuurin keskeisten osa-alueiden, kuten lasten ja nuorten liikunnan, terveyttä edistävän liikunnan ja kilpa- ja huippu-urheilun nykytilasta sekä palvelemaan laajasti koko liikunta-alan kehittämistyötä Suomessa.

Jan Vapaavuori
Puheenjohtaja,
valtion liikuntaneuvosto

Minna Paajanen
Päsihteeri,
valtion liikuntaneuvosto

1

Johdanto

1 Johdanto

1.1 Tutkimuksen tavoitteet

Tutkimuksen kohteena on liikunnan koulutuskeskusten ja ammattikorkeakoulujen tarjoama liikunta-alan ammatillinen koulutus. Tutkimuksessa luodaan kokonaiskuva liikunnan koulutuskeskuksista liikuntaneuvojan tutkinnon tai ammattikorkeakouluissa liikunnanohjaajan tutkinnon suorittaneiden ja opintonsa keskeyttäneiden työhön sijoittumisesta, jatkokoulutuksesta ja mahdollisista koulutusalojen vaihdoista. Työn tavoitteena on luoda kokonaiskuva näiden kahden ryhmän työurista ja siitä, missä määrin ne muistuttavat toisiaan, missä määrin kulkevat eri suuntiin.

Tutkimus jakaantuu seuraaviin osakysymyksiin:

1. Vastaajien alueellinen liikkuvuus
2. Opiskelijoiden koulutusura opintoja ennen ja sen jälkeen
3. Miten liikuntaneuvojat ja liikunnanohjaajat ovat työllistyneet opintojensa jälkeen
4. Mitkä seikat ovat vaikuttaneet työllistymiseen
5. Millaiseksi vastaajat arvioivat työuransa yleisen luonteen
6. Mikä oli vastaajien työtilanne tutkimushetkellä
7. Miten koulutustaan vastaavissa olleet vastaajat arvioivat työnsä vaatimukset ja miten he katsoivat liikunta-alan koulutuksen vastanneen työn haasteisiin.

Näiden kaikkien aiheiden läpäisevänä kysymyksenä on, missä määrin työllistyminen ja työtilanne eroavat sukupuolten kesken, missä määrin koulutustyyppittäin?

1.2 Liikunnan ammatillinen koulutus liikunnan koulutuskeskuksissa ja ammattikorkeakouluissa

Liikuntaneuvojan tutkinto on liikunta-alan toisen asteen ammatillinen tutkinto, jonka voi suorittaa kymmenessä liikunnan koulutuskeskuksessa, kahdeksassa suomenkielisessä ja kahdessa ruotsinkielisessä yksikössä.

Liikunnanohjaajan tutkinto on ammattikorkeakoulu-tutkinto, jonka on 2000-luvun ensimmäisen vuosikymmenen aikana voinut suorittaa neljässä ammattikorkeakoulussa: Haaga-Helia ammattikorkeakoulus-

sa; Lahden Ammattikorkeakoulussa (vuoteen 2008 asti, jolloin toiminnot siirtyivät Vierumäelle Haaga-Helian yksikköön); Rovaniemen ammattikorkeakoulussa ja Kajaanin ammattikorkeakoulussa (vuodesta 2005 lähtien). Ruotsinkielisestä koulutuksesta vastasi vuoteen 2007 asti Yrkehögskolan Sydväst –ammattikorkeakoulu, ja sen jälkeen Arcada –ammattikorkeakoulu (Arcada 2008, 12).

Liikunta-alan yliopistotasoisia tutkintoja voi suorittaa Jyväskylän yliopiston liikunta- ja terveystieteellisessä tiedekunnassa, mutta sen tarkastelu on jätetty tämän tutkimuksen ulkopuolelle.

Liikuntaneuvojan tutkinto (liikunnanohjauksen perustutkinto) luotiin vuonna 2001 osana laajempaa ammatillisten tutkintojen uudistusta. Muiden vastaavien ammatillisten tutkintojen lailla siitä tuli kolmen vuoden pituinen ja 120 opintoviikon laajuinen. (Hyvönen 2011, 47 – 48; Opetusministeriön asetus ammatillisista perustutkinnoista 1.3.2001/216)

Liikuntaneuvojan tutkinnon perusteet on määritelty opetushallituksen päätöksellä ”Ammatillisen koulutuksen ja näyttötutkinnon perusteet, liikunnanohjauksen perustutkinto, liikunnanohjauksen koulutusohjelma, liikuntaneuvoja”. Tutkinnon yleisissä perusteissa todetaan, että ”koulutuksen tulee tuottaa valmiuksia, jotka lisäävät kaikilla aloilla tarvittavaa ammattisivistystä ja kansalaisvalmiuksia ja joiden avulla opiskelijat pystyvät seuraamaan yhteiskunnassa ja työelämässä tapahtuvia muutoksia ja toimimaan muuttuvissa oloissa.” Näihin liittyvinä yleisvalmiuksina mainitaan oppimistaidot, ongelmanratkaisutaidot, vuorovaikutus- ja viestintätaidot, yhteistyötaidot sekä eettiset ja esteettiset taidot. (Opetushallitus 2001, 10 – 12.)

Ammatillisten taitojen osalta todetaan, että varsinaisten liikunnanohjaustaitojen (erilaiset kohde-ryhmät; yksilöohjaus, ryhmäohjaus) lisäksi liikuntaneuvojan on osattava järjestää liikuntatilaisuuksia ja työskennellä erilaisissa projekteissa, sekä itsenäisesti että ryhmän jäsenenä. Hänen on myös osattava hankkia tietoa eri lähteistä ja arvioida hankkimaansa tiedon oikeellisuutta ja luotettavuutta. Hänen on selviydyttävä yksinkertaisista ohjaustehtävistä toisella kotimaisella ja yhdellä vieraalla kielellä. Liikuntaneuvojan tutkinnon perusteissa määritellään myös yleisellä tasolla, millaisella asenteella liikunta-

neuvoja työskentelee: dokumentissa todetaan, että tutkinnon suorittaneen on osattava toimia erilaisissa tehtävissä ja työympäristöissä joustavasti ja luovasti, ratkaista ongelmia ja oltava valmis muutokseen ja yrittäjyyteen. (Opetushallitus 2001, 12 – 13.)

Opetushallituksen julkaisussa ”Ammattialakuvaukset ja osaamistarpeet ammatillisessa koulutuksessa” (Visanti 2002, 124 – 125) todetaan, että ”liikunnan ohjauksen perustutkinnon suorittaneet liikuntaneuvojat ohjaavat liikuntaa erilaisille ja eri-ikäisille ryhmille, laativat tarvittaessa henkilökohtaisia liikuntaohjelmia kuntoa ja terveyttä edistävään liikuntaan sekä osallistuvat ja toimivat liikuntaan liittyvissä projekteissa ja hankkeissa.” Heidän ammatillisen osaamisensa piiriin kuuluu muun muassa kasvatuksen ja ohjaamisen valmiudet sekä terveyden ja turvallisuuden edistäminen. Yleisinä valmiuksina mainitaan muutoksen hallinta, asiakas- ja tilannelähtöisyys sekä kommunikaatio- ja vuorovaikutustaidot. Mahdollisina työpaikkoina mainitaan liikunta- ja urheiluseurat sekä muut kansalaisjärjestöt; lasten ilta- ja viikkipalvelut; liikunta-alan yritykset, kunnan sekä muut liikuntapalveluja tarjoavat yhteisöt. Lisäksi korostetaan yhtenä vaihtoehtona yrittäjyyttä.

Ammattikorkeakoulututkintojen yleiset sisällöt on määritelty huomattavasti väljemmin kuin toisen asteen ammatilliset tutkinnot. Vuonna 2003 voimaan tulleessa ammattikorkeakoululaissa opetusministeriön ja ammattikorkeakoulujen roolit määritellään tutkintojen suunnittelun osalta seuraavasti ¹:

Ammattikorkeakoulututkintoon johtavat opinnot järjestetään koulutusohjelmoina. Koulutusohjelmat ovat ammattikorkeakoulun suunnitteleimia ja järjestämiä opintokokonaisuuksia, jotka suuntautuvat johonkin työelämän ammatillisesta asiantuntemuksesta edellyttämään tehtäväalueeseen ja sen kehittämiseen. Koulutusohjelmassa voi olla suuntautumisvaihtoehtoja. Opetusministeriö päättää koulutusohjelmista siten, että päätöksestä käy ilmi koulutusohjelman nimi, tarvittaessa suuntautumisvaihtoehdot, koulutusala, tutkinto ja tutkintonimike, koulutusohjelman laajuus opintoviikkoina sekä harjoittelun laajuus. Koulutusohjelmat voidaan päättää myös määräjäksi.

Haaga-Helia ammattikorkeakoulun verkkosivuilla ² koulutusohjelman tämän hetkiset tavoitteet on määritelty siten, että koulutuksen tavoitteena on opiskelijan kehittyminen monipuoliseksi liikunta-alan ammattilaiseksi. Hänen ammatitaitonsa koostuu laajasta liikuntaosaamisesta, ohjaus- ja vuorovaikutustaidoista; tietojenkäsittelytaidoista sekä kyvystä kansainväliseen ja monikulttuuriseen toimintaan. Yleisten työvalmiuksien osalta todetaan, että tutkinnon suorittanut tuntee yhteiskunnan toimintaperiaatteet sekä liikkeenjohdon ja yritystoiminnan perusteet ja osaa ottaa vastuun ammatitaitonsa kehittämisestä. Mahdollisia työtehtäviä ovat liikunta- ja vapaa-aikan ohjaus-, johto-, suunnittelu- ja asiantuntijatehtävät sekä työskentely itsenäisenä yrittäjänä tai ammatinharjoittajana. Mahdollisia työnantajia ovat julkinen sektori, kansalaisjärjestöt tai yritykset.

Rovaniemen ammattikorkeakoulun verkkosivuilla todetaan vastaavasti että liikunnanohjaajakoulutuksesta valmistuu asiantuntijaksi liikunta-alan organisointi-, ohjaus- ja esimiestehtäviin. Työhön kuuluu erilaisten väestö- ja ikäryhmien liikunnan ohjausta sekä alan yhteiskunnallisia, hallinnollisia, työterveydellisiä, valmennuksellisia ja kaupallisia tehtäviä. Liikunnanohjaajia työskentelee ammatinimikkeittäin luettellen muun muassa liikunnanohjaajina, erityisliikunnan ohjaajina junioripäällikköinä, liikuntasuhteereinä, luontoliikunnan kouluttajina, seikkailupäällikköinä, seurakehittäjinä, valmennuspäällikköinä ja yrittäjinä ³.

Edellä esitetyt määritelmät ovat melko samanlaisia ja ammattikorkeakoululain hengen mukaisia, sillä laissa todetaan, että ammattikorkeakouluopetus valmistaa työelämän asiantuntijatehtäviin. Tämä näyttää myös erottavan ammattikorkeakoulututkinnot liikuntaopistojen tutkinnoista, jotka toisen asteen tutkintona painottuvat enemmän käytännön työtaimoihin. Tutkintoihin on siis sisäänrakennettuna työelämän hierarkia, jossa liikunnanohjaajien oletetaan sijoittuvat johtaviin ja erityisasiantuntemusta vaativiin tehtäviin, kun taas liikuntaneuvojien oletetaan ottavan vastuulleen enemmän käytännön liikunnanohjausta. Tutkimuksen kannalta kiinnostavaa onkin, miltä näiden kahden tutkinnon erot näyttäisivät käytännön työelämässä, ja miten tutkinnon suorittaneiden työurat eroavat toisistaan. Asiaa käsitellään pitkin raporttia ja pohditaan laajemmin loppuluvussa.

¹ Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 6§ (352/2003). Aiemmissä säädöksissä ammattikorkeakoulujen valta ja vastuu päättää koulutuksen järjestelystä määriteltiin väljemmin, mutta silloinkaan ei ollut valtakunnallisesti määriteltyjä dokumentteja koulutuksen sisällöistä.

² www.haaga-helia.fi/fi/koulutus-ja-hakeminen/tutkintokoulutus/liikunta/liikunnan-ja-vapaa-ajan-koulutusohjelma-vierumaki-nuoret-ja-aikuiset. Ladattu 6.1.2012. Ks. myös Elonen & Manninen (2011), 18 – 22.

³ www.ramk.fi/fi/Hakijalle/AMK-tutkinnot_paivaopiskeluna/Liikunta_ja_vapaa-aika.iw3. Luettu 6.1.2012.

1.3 Tutkimuksen toteutus

Tämän tutkimuksen pohjana ollut kysely kohdistettiin kahteen ammattikorkeakouluun ja kuuteen liikunnan koulutuskeskukseen. Tutkimuksen kohteeksi valittiin aloitusikäluokat 2001 – eli ensimmäinen ”uusimuotoista” liikuntaneuvojan tutkintoa opiskellut ikäluokka ja sen lisäksi vuonna 2004 opintonsa aloittaneet. Ensimmäiseen ryhmään kuuluneet olivat valmistuneet tyypillisesti vuosina 2003–2004 ja jälkimmäiseen ryhmään kuuluvat vuosina 2006–2007, eli heillä oli kyselyn aikaan takanaan noin 7–8 tai 4–5 vuoden työura.

Ammattikorkeakouluja olivat Haaga-Helia (Vierumäen yksikkö) ja Rovaniemen ammattikorkeakoulu; liikunnan koulutuskeskuksista kyselyyn valittiin: Kisa-kallio (Uusimaa), Lapin urheiluopisto (Lappi), Pajulahti (Päijät-Häme), Suomen urheiluopisto (Vierumäki, Päijät-Häme); Varalan Urheilupisto (Pirkanmaa) sekä Tanhuvaaran liikunnan koulutuskeskus (Etelä-Savo).

Otokseen valikoitiin ne yksiköt, jotka olivat tarjonneet koulutusta kumpanakin tarkasteluvuotena; pois rajattiin ruotsinkieliset yksiköt, koska projektisuunnitelmassa ja –budjetissa ei oltu varattu aikaa eikä varoja kyselyn kääntämiseen.

Kysely lähetettiin oppilaitoksilta saatujen listojen mukaisesti yhteensä 509 henkilölle. Vastauksia saatiin yhden postituksen ja yhden muistutuskierroksen jälkeen yhteensä 185. Näistä hylättiin kaksi, koska niistä puuttui analysoinnin kannalta olennaisia tietoja, kuten sukupuoli tai oppilaitos. Vastausprosentiksi tuli 36,0 %. Kuten taulukosta 1 näkyy, ammattikorkeakoulujen vastausprosentti nousi melko korkealle, mutta liikunnan koulutuskeskusten osalta luku oli yhtä poikkeusta lukuun ottamatta paljon pienempi, noin 25 %:n tasolla. Sen vuoksi yksittäistä liikunnan koulutuskeskusta koskevat tiedot ovat korkeintaan suuntaa antavia.

Tutkimukseen valitussa otoksessa miesten osuus oli sekä ammattikorkeakouluissa että liikunnan koulutuskeskuksissa hieman yli 50 prosentin. Naiset vastasivat kuitenkin selvästi aktiivisemmin ja vastaajien joukossa he olivat kuitenkin enemmistönä, etenkin liikunnan koulutuskeskusten osalta. (Taulukko 2.) Naisten yliedustus vastaajien joukossa on otettava huomioon, kun arvioidaan etenkin liikunnan koulutuskeskusten tietoja, varsinkin jos miesten ja naisten vastaukset poikkeavat toisistaan.

Taulukko 1. Vastausprosentit koulutusyksiköittäin.

	Ammattikorkeakoulut	Liikunnan koulutuskeskukset
Haaga-Helia	46,6%	
Rovaniemen ammattikorkeakoulu	46,5%	
Kisakallio		22,2%
Lapin urheiluopisto		27,5%
Pajulahti		24,4%
Suomen urheiluopisto		27,1%
Tanhuvaara		40,9%
Varala		27,1%
Kaikki yhteensä	46,5%	28,1%

Vastausprosentti yhteensä 36,0.

1.4 Raportin sisältö ja esitystapa

Raportti jakaantuu kolmeen päälukuun. Luvussa 2 esitellään keskeiset taustatiedot vastaajista, eli ikä ja sukupuolijakauma, liikunnallinen harrastus ja alan työkokemus. Lisäksi selvitetään heidän koulutushistoriansa, eli opinnot ennen liikuntaneuvojan tai liikunnanohjaajan opintoja ja niiden jälkeen saavutettu koulutustaso, ja lopuksi arvioidaan myös opiskelijoiden alueellista liikkuvuutta, eli sitä, missä määrin vastaajat ovat muuttaneet kotimaakunnastaan muualle opiskelemaan, ja missä määrin opintojen jälkeen on palattu kotimaakuntaan tai siirrytty pysyvästi muualle.

Kolmannessa luvussa arvioidaan vastaajien työllistymistä, työuran luonnetta sekä nyt tutkittujen opintojen antamaa tukea mahdollisille myöhemmille opinnoille. Neljännessä luvussa tarkastellaan eri näkökulmista vastaushetken työtilannetta ja sekä sitä, missä määrin (koulutusta vastaavissa töissä olleet) vastaajat kokivat koulutuksensa vastaavan työn vaatimuksia.

Raportissa esitettyjen tulosten tilastollista merkitsevyyttä on pääsääntöisesti arvioitu khin neliö –testin avulla. Silloin kun on käytetty muuta metodia, asia mainitaan erikseen. Tilastollisen merkitsevyyden rajaksi on otettu taso "p < 0,05".

Taulukko 2. Miesten ja naisten osuudet vastaajista .

	Ammattikorkeakoulut	Liikunnan koulutuskeskukset
Miehet	43,6%	36,6%
Naiset	56,4%	63,4%
N	101	82

Taulukko 3. Vastausprosentit sukupuolittain ja oppilaitostyypeittäin.

	Ammattikorkeakoulut	Liikunnan koulutuskeskukset	Kaikki
Miehiä	39,6%	19,2%	27,7%
Naisia	53,8%	38,2%	45,0%
Kaikki	46,5%	28,1%	36,0%

2

Tietoa vastaajista

2 Tietoa vastaajista

Tässä työssä vertaillaan toisen asteen ja ammattikorkeakoulutason ammatillista koulutusta. Niiden vaikutusta ihmisten työuriin ja elämäntilanteeseen ei kuitenkaan voi verrata suoraan, koska ne eroavat toisistaan iän, vaaditun pohjakoulutuksen ja muiden mahdollisten seikkojen vuoksi. Lisäksi kohdehenkilöt voivat opiskella lisää nyt tarkastelun kohteena olevien opintojen jälkeen. Sen vuoksi on selvittävää myös vastaajien myöhemmin saavuttama koulutustaso, ja otettava se huomioon, kun tarkastellaan työuraa ja ammatteihin sijoittumista.

2.1 Vastaajien ikä ja pohjakoulutus

Vastausten perusteella ammattikorkeakouluopiskelijat olivat keskimäärin noin kuusi vuotta liikunnan koulutuskeskuksissa opiskelleita vanhempia.

Suurelle erolle löytyy useita syitä. Ammattikorkeakouluopinnot on aloitettu keskimäärin hieman myöhemmällä iällä (taulukot 5 ja 6). Ammattikorkeakouluissa opiskelleiden joukossa ei ollut suoraan peruskoulusta tulleita, vaan kaikilla oli takanaan – sisään pääsyn edellyttämä – ylioppilastutkinto tai toisen asteen ammatillinen tutkinto (taulukko 7).

Ehkä keskeisin syy keskiarvojen erolle oli kuitenkin se, että heidän joukossaan oli myös pitkään työelämässä olleita, jotka ovat päivittäneet aiemman opistotasaisen liikunnanohjaajan tutkintonsa. Tästä syystä ammattikorkeakouluopiskelijoiden ikien hajonta on huomattavasti liikunnan koulutuskeskuksissa opiskelleita voimakkaampi. Asia tulee hyvin esiin seuraavasta taulukosta 5, jossa opintojen aloitusiät on jaettu neljään luokkaan.

Taulukko 4. Vastaajien ikä (keskiarvo) vastaushetkellä koulutusikäluokittain ja oppilaitostyypeittäin.

	Ammattikorkeakoulu	Liikunnan koulutuskeskus	Kaikki	N
2001 aloittaneet	35,8	30,1	33,1	91
2004 aloittaneet	30,9	26,9	28,8	71
Aloitusvuosi tuntematon	40,4	31,5	37,8	20
Kaikki	34,5	28,4	31,9	182
N	101	81	182	

Taulukko 5. Opintojen aloitusikä koulutustyypeittäin.

	Alle 20	20 - 24	25 - 34	35 ->	Ei tietoa	Kaikki/N
Ammattikorkeakoulut	3,0%	60,4%	10,9%	11,9%	13,9%	100%/101
Liikunnan koulutuskeskukset	35,4%	51,2%	4,9%	-	8,5%	100%/82
Aloitusvuosi tuntematon	17,5%	56,3%	8,2%	6,6%	11,5%	100%/183

Sukupuolittain vertaillen havaitaan, että ammattikorkeakouluissa opiskelleista naiset olivat hieman miehiä vanhempia, kun taas liikunnan koulutuskeskuksissa opiskelleiden osalta tilanne oli päinvastainen (taulukko 6). Ero on tilastollisesti merkitsevä ($p < 0,05$, 2-suuntainen varianssianalyysi), jos otetaan huomioon oppilaitostyyppin ja sukupuolen yhteisvaikutus.

Liikuntaneuvojan opintoihin tulijoista noin puolella oli takanaan peruskouluopinnot ja toisella puolella ylioppilastutkinto. Ammattikorkeakouluopiskelijoista lähes 80 % ilmoitti suorittaneensa ylioppilastutkinnon; noin 15 prosentilla oli takanaan peruskouluopinnot ja sen päälle ammatillisia toisen asteen opintoja.

Ammattikorkeakouluopiskelijoilla oli opintoja edeltävää muuta ammatillista koulutusta selvästi liikunnan koulutuskeskuksissa opiskelleita enemmän: ammattikorkeakouluissa opiskelleista lähes 40 % ilmoitti suorittaneensa jonkin ammatillisen tutkinnon; liikunnan koulutuskeskuksissa opiskelleista tähän ryhmään kuului alle 20 % vastaajista. (Taulukko 8.) Ero liittyy siihen, että ammattikorkeakouluopiskelijat olivat hieman vanhempia, ammatillisen koulutusuran myöhemmässä vaiheessa.

Taulukko 6. Vastaajien ikä vastaushetkellä sukupuolen ja oppilaitostyyppin mukaan.

	Miehet	Naiset	Kaikki	N
Ammattikorkeakoulut	32,9	35,7	34,5	101
Liikunnan koulutuskeskukset	29,7	28,2	28,7	81
Kaikki	31,6	32,4	31,9	182
N	74	108	182	

Taulukko 7. Liikunnan opintoja edeltänyt yleissivistävä koulutus ennen opintojen aloittamista.

	Peruskoulu	Ylioppilastutkinto	Ei vastausta	Yhteensä
Ammattikorkeakoulu	14,9%	78,2%	6,9%	100%
Liikunnan koulutuskeskus	51,2%	48,8%	-	100%

N: Ammattikorkeakoulut 101, liikunnan koulutuskeskukset 82.

Taulukko 8. Opintoja edeltänyt (ylin) ammatillinen koulutus.

	Ammattikorkeakoulu	Liikunnan koulutuskeskus
Ei aiempaa ammatillista koulutusta	45,5%	74,7%
Toisen asteen ammatillinen koulutus	17,8%	15,7%
Opistotason tutkinto	21,8%	1,2%
Ammattikorkeakoulututkinto	1,0%	-
Muu tutkinto	1,0%	-
Ei vastausta	12,9%	8,4%
Yhteensä	100%	100%

Sukupuolittain koulutustaustat erosivat siten, että ammattikorkeakouluopiskelijoiden keskuudessa naisilla oli useammin jokin ammatillinen koulutus (naiset 57,9 %, miehet 50,0 %), kun taas liikunnan koulutuskeskuksissa opiskelleiden osalta aiempaa ammatillista koulutusta oli useammin miehillä (miehet 30 %, naiset 21,2 %). Kuten edellä todettiin, ammattikorkeakouluissa naiset olivat hieman miehiä vanhempia, liikunnan koulutuskeskuksissa tilanne oli päinvastainen, ja tämä selittää osin miesten ja naisten erot koulutustaustassa.

Opiskelijoiden ikäeroja ja niihin liittyvä eroja työ- ja opintourissa käsitellään lisää tuonnempana. Alustavasti voi jo sanoa, että liikuntaneuvojaksi opiskelleilla opinnot sijoittuivat tyypillisesti ammatillisten opintojen alkupäähän, ja merkittävä osa vastaajista jatkoi muihin opintoihin. Ammattikorkeakoulussa opiskelleiden opinnot puolestaan näyttävät sijoittuneen ammatillisen koulutusuran loppupäähän, eli niistä on siirrytty useammin vakituisiin töihin. Tämä prosessi saattaa naisilla olla hitaampi, välillä voi olla esimerkiksi jaksoja, jolloin he hoitavat lapsia kotona. Miehillä puolestaan liikuntaneuvojan opintojen myöhempää aloituskäyttä saattaa osin selittää asevelvollisuuden suorittaminen.

2.2 Opintoja edeltänyt liikuntaharrastus

Vastaajia yhdisti se, että lähes kaikilla oli takanaan aktiivista liikunnan harrastusta. Tämä tulee liikuntaneuvojen osalta esiin myös Hyvösen pro gradussa (Hyvönen 2011, 69–71.) Miesten ja naisten välillä ei ollut kuin yksi tilastollisesti merkittävä ero: miehet olivat toimineet valmentajina naisia useammin ($p = 0,05$). Suuntaa antavia eroja oli myös siinä, että miehet olivat olleet useammin kilpaurheilijoita, kun taas naisilla oli useammin kokemusta liikuntaryhmien vetämisestä.

Ammattikorkeakouluopiskelijoiden ja liikunnan koulutuskeskuksissa opiskelleiden urheilulliset taustat eivät eronneet toisistaan tilastollisesti merkitsevästi. Puolet vastaajista arvioi, että he olivat olleet (tai olivat edelleen) aktiivisia kilpaurheilijoita. Noin 90 % on harrastanut aktiivisesti urheilua tai kuntoliikuntaa lähes koko ikänsä. Noin puolet oli osallistunut seuratoimintaan. Samoin noin puolet oli valmentanut harrastuspohjalta joukkuetta tai yksittäistä urheilijaa.

Liikuntaharrastusta tarkasteltaessa on muistettava, että miehet olivat vastanneiden joukossa ali-edustettuja. Jos nekin miehet, jotka eivät kyselyyn vastanneet, ovat harrastaneet liikuntaa samalla tavoin kuin kyselyyn vastanneet, voi olettaa, että etenkin liikunnan koulutuskeskuksissa opiskelleilla kilpaurheilua ja valmennusta harrastaneiden osuus on taulukossa ilmoitettua suurempi, ja liikuntaryhmiä vetäneiden suhteellinen osuus on hieman taulukossa 9 esitettyä pienempi.

Taulukko 9. Liikuntaharrastus ennen opintojen alkamista. ”Kyllä” –vastausten prosenttiosuus, erottelu sukupuolen mukaan.

Kysymys	Miehet	Naiset
Olen ollut (olen edelleen) aktiivinen kilpaurheilija (p = 0,08)	63,5%	46,8%
Olen muuten harrastanut aktiivisesti urheilua tai kuntoliikuntaa lähes koko ikäni	94,6%	90,8%
Minulla on (ollut) yksi tai useampia harrastuksia, jotka vaativat hyvää kuntoa ja/tai ruumiinhallintaa (esim. kiipeily, tanssi, sukellus)	82,4%	74,3%
Olen harrastukseksi vetänyt lasten tai aikuisten liikuntaryhmiä urheiluseuroissa tai muualla (p = 0,07)	63,5%	77,1%
Olen harrastukseksi valmentanut joukkuetta tai yksittäistä urheilijaa (p<0,05)	58,1%	40,40%
Olen osallistunut urheiluseuran toiminnan pyörittämiseen	44,6%	42,2%
En ole erityisemmin urheilut tai harrastanut muuta liikuntaa	1,4%	1,8%

N = 183

Taulukko 10. Liikuntaharrastus ennen opintojen alkamista. ”Kyllä” –vastausten prosenttiosuus vastanneista.

Kysymys	Ammattikorkeakoulut	Liikunnan koulutuskeskukset
Olen ollut (olen edelleen) aktiivinen kilpaurheilija	52,5%	54,9%
Olen muuten harrastanut aktiivisesti urheilua tai kuntoliikuntaa lähes koko ikäni	93,1%	92,3%
Minulla on (ollut) yksi tai useampia harrastuksia, jotka vaativat hyvää kuntoa ja/tai ruumiinhallintaa (esim. kiipeily, tanssi, sukellus)	76,2%	77,6%
Olen harrastukseksi vetänyt lasten tai aikuisten liikuntaryhmiä urheiluseuroissa tai muualla	73,3%	69,5%
Olen harrastukseksi valmentanut joukkuetta tai yksittäistä urheilijaa	52,5%	41,0%
Olen osallistunut urheiluseuran toiminnan pyörittämiseen	53,5%	42,2%
En ole erityisemmin urheilut tai harrastanut muuta liikuntaa	2,0%	1,2%

N = 183

2.3 Opintoja edeltänyt työkokemus

Ammattikorkeakoulun käyneillä oli liikunnan koulutuskeskuksissa opiskelleita enemmän liikunta-alan työkokemusta, etenkin kokemusta liikuntaryhmien vetämisestä (taulukko 11.) Tämä johtunee samasta syystä kuin runsaammat ammatilliset opinnotkin, eli opintojen aloittamisesta joitakin vuosia vanhempina. Kuten edellä todettiin, ammattikorkeakouluopiskelijoiden joukossa oli myös aiemmin opistotasaisen

liikunnanohjaajan tutkinnon suorittaneita, jotka päivittivät tutkintonsa ammattikorkeakoulutasoisiksi. Heillä saattoi olla takanaan parinkymmenen vuoden työkokemus.

Kun yhdistää edellä esitetyt havainnot, voi päätellä, että liikunta-alaa ei siis tultu opiskelemaan ”sattumalta”, vaan taustalla oli liikunnallista harrastusta ja usein myös ammatillista kokemusta.

Taulukko 11. Opintoja edeltänyt työkokemus, työkokemuksen ilmoittaneiden osuus koulutustyypeittäin eroteltuna.

	Ammattikorkeakoulut	Liikunnan koulutuskeskukset
Liikunnanohjaus, liikuntaryhmien vetäminen	64,7%	41,0%
Myynnin ja/tai asiakaspalvelun tehtävät liikunta-alalla	11,8%	12,0%
Liikuntavälineiden, kenttien tai rakennusten ylläpito ja huolto	5,9%	3,6%
Toiminta ammattimaisena valmentajana	2,0%	2,4%

N = 183

2.4 Vastaajien arviot opintojen sujumisesta

Naiset arvioivat kummallakin koulutusasteella opintojensa sujumista selvästi miehiä myönteisemmin. Ero oli tilastollisesti merkitsevä. Ammattikorkeakouluopiskelijoiden joukossa 51 % naisista arvioi opintojensa sujuneen hyvin tai erittäin hyvin, kun miehistä saman arvion teki vain 30 %. Liikunnan koulutuskeskusten opiskelijat vastasivat saman kaavan mukaan: naisista 58 % ilmoitti opintojensa sujuneen hyvin tai erittäin hyvin, kun miehistä vastaavan arvion teki 37 %. Vastaavasti miesten joukossa oli enemmän niitä, jotka ilmoittivat opintojen tuottaneen hankaluuksia tai että he olivat keskeyttäneet opintonsa väliaikaisesti tai pysyvästi. Miehet olivat ilmeisesti heterogeenisempi ryhmä, koska heidän joukossaan oli toisaalta enemmän niitä, jotka jatkoivat opintojaan myöhemmin yliopistossa.

Vastaajien arviot opintojensa sujumisesta eivät koulutustyypeittäin vertaillen eronneet tilastollisesti merkitsevästi. Vastausten perusteella voi arvioida, että valtaosa vastaajista eli hieman yli 80 prosenttia

liikunnan koulutuskeskuksissa opiskelleista ja noin 75 % ammattikorkeakouluissa opiskelleista katsoi, että opinnot olivat sujuneet hyvin tai ainakin ilman suurempia hankaluuksia. Ammattikorkeakoulussa opiskelleet arvioivat menestymistään hieman varovaisemmin ja heidän joukossaan oli myös enemmän opintonsa keskeyttäneitä. (Taulukko 12.) Luvut saattavat kuitenkin olla hieman liian positiivisia, ja liikunnan koulutuskeskusten ja ammattikorkeakoulujen väliset erot pienempiä, sillä miehet olivat etenkin liikunnan koulutuskeskuksissa opiskelleiden vastaajien joukossa aliedustettuina, ja he arvioivat opintomenestystään naisia kriittisemmin.

Yhdeksän ammattikorkeakoulussa opiskellutta ja kaksi liikunnan koulutuskeskuksissa opiskellutta ilmoitti keskeyttäneensä opintonsa. Heistä yhdeksän oli miehiä ja kaksi naista. Keskeisimmät keskeyttämisen syyt olivat kiinnostava työpaikka ja opiskelupaikan vaihto sekä taloudelliset syyt. Yksi keskeyttäneistä arvioi, että aikoo myöhemmin suorittaa opintonsa loppuun.

Taulukko 12. Vastaajien arvio omien opintojensa sujumisesta koulutustyypeittäin eroteltuna.

Arvio opintojen sujumisesta	Ammattikorkeakoulut	Liikunnan koulutuskeskukset
Opinnot sujuivat alusta loppuun hyvin tai erittäin hyvin	41,6%	50,0%
Opinnot sujuivat ilman suurempia hankaluuksia	35,6%	32,9%
Jotkin jaksot tuottivat ongelmia	5,0%	6,1%
Opiskelu sujui huonosti, mutta suoritin tutkinnon	1,0%	1,2%
Keskeytti väliaikaisesti, mutta suoritti opinnot loppuun	4,0%	0%
Keskeytti opinnot	8,9%	2,4%
Muu vaihtoehto	2,0%	1,2%
Ei vastauksia	2,0%	6,1%
Kaikki	100%	100%

N = 183

2.5 Opintoaikainen työkokemus

Vastaajien työkokemus kasvoi olennaisesti opintojen aikana. Ilmeisesti kaikki olivat suorittaneet opiskeluaikaisen työharjoittelun, useimmat Suomessa ja osa myös ulkomailla. Lisäksi yli puolet oli ollut liikunta-alan kesätöissä. Ammattikorkeakouluopiskelijoista yli 60 % oli tehnyt opinnäytteen ulkopuoliselle taholle, mitä voi myös pitää eräänä työelämäkontaktin muotona.

Miesten ja naisten opintoaikaiset työkokemukset erosivat jonkin verran toisistaan. Liikunnan koulu-

tuskeskuksissa opiskelleiden osalta naiset olivat olleet useammin liikunta-alan töissä loma-aikoina ja jatkuvasti opintojen ohessa. Ammattikorkeakouluisissa opiskelleista merkittävä osa vastaajista teki opinnäytteen ulkopuoliselle taholle, ja tässä suhteessa aktiivisia olivat etenkin naiset. Naiset olivat myös miehiä useammin liikunta-alan töissä jatkuvasti opintojen ohessa. Kaikki yllämainitut olivat tilastollisesti merkitseviä eroja. Kaiken kaikkiaan vaikuttaa siltä, että naiset olivat aktiivisempia hankkimaan oman alansa työkokemusta.

Taulukko 13. Opintoaikainen työkokemus, erottelu oppilaitostyyppin mukaan.

	Ammattikorkeakoulu	Liikunnan koulutuskeskus
Opintoihin sisältyvä työharjoittelu Suomessa	84,2%	91,5%
Opintoihin sisältyvä työharjoittelu ulkomailla	17,8%	19,5%
Opinnäytetyö oppilaitoksen ulkopuoliselle taholle*	61,4%	28,0%
Osallistuminen tutkimus- tai kehityshankkeeseen *	14,9%	3,7%
Liikunta-alan kesätyö Suomessa	58,4%	57,3%
Liikunta-alan kesätyö ulkomailla	5,9%	2,4%
Liikunta-alan töissä muina loma-aikoina	46,5%	51,2%
Liikunta-alan töissä jatkuvasti opintojen ohessa	49,5%	48,8%
Muut kuin liikunta-alan kesätyöt	49,5%	52,4%
Muut kuin liikunta-alan työt muina loma-aikoina ja opintojen ohessa	41,6%	30,5%
Oman yrityksen pyörittäminen opintojen ohessa	5,0%	1,2%

N: ammattikorkeakoulut 101; liikunnan koulutuskeskukset 82.

* Ero on tilastollisesti merkittävä

2.6 Myöhemmät ammatilliset opinnot

Opintojen jatkamisen osalta ei miesten ja naisten välillä ollut tilastollisesti merkitseviä suuruusluokkeroja. Liikunnan koulutuskeskuksista voisi ehkä varovasti arvioida, että miesten koulutusurissa oli naisiin verrattuna voimakkaampaa hajontaa: heidän joukossaan on enemmän opintojaan yliopistotasolla jatka-neita, toisaalta myös opintonsa täysin keskeyttä-neitä tai nyt tarkasteltavana olleelle koulutustasolleen jättäneitä. Sen sijaan oppilaitostyypeittäin verraten koulutusurat erosivat selvästi toisistaan: Liikunnan koulutuskeskuksissa opiskelleista noin kolmannes oli jatkanut opintojaan ja suorittanut tutkinnon ammat-tikorkeakoulussa tai yliopistossa. Itse asiassa liikun-taneuvojan tutkinnon suorittaneet ovat jatkaneet yliopistoon hieman ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneita useammin, mikä kertonee siitä, että liikuntaneuvojan tutkinto on monelle opiskelijalle opintouran välivaihe.

Tosiasiasa liikunnan koulutuskeskuksissa opiske-levista vielä useampi suorittanee ammattikorkeakou-lu- tai yliopistotutkinnon, sillä kyselyyn vastanneista liikunnan koulutuskeskusten opiskelijoista hieman yli 20 % suoritti parhaillaan jonkin tason opintoja, kun taas ammattikorkeakoulussa opiskelleista ”vain” 6,9:llä % oli opinnot meneillään. (Taulukko 22.)

2.7 Alueellinen liikkuvuus

Maakunnat, joista tarkasteltavina oleviin oppilaitok-siin rekrytoitiin eniten, olivat Uusimaa (15,2 %), Lap-pi (10,3 %), Pohjois-Pohjanmaa (9,8 %), Pirkanmaa

(8,2 %) ja Pohjois-Karjala (7,6 %). Muuttovoittaja näis-tä alueista oli Uusimaa, jonne sijoittui 18,5 % vastan-neista. Pirkanmaan tulos oli ”neutraali”; muut maa-kunnat olivat käytännössä muuttotappiollisia.

Seuraavaksi tarkastellaan lyhyesti yksittäisten op-pilaitosten alueellista rekrytointipohjaa ja sitä, min-ne opiskelijat ovat opintojen jälkeen siirtyneet. Luku-ja arvioitaessa on syytä muistaa, että liikunnan kou-lutuskeskusten voimakas hajonta saattaa osin johtua siitä, että yhtä yksikköä (Tanhuvaara) lukuun otta-matta kustakin yksiköstä oli vain 10 – 18 vastausta. Näin varauksin voi varovasti arvioida, että *liikunnan koulutuskeskukset jakautuvat rekrytointipohjansa suhteen neljään ryhmään.*

1. Voimakkaasti kotimaakunnastaan rekrytoiva Kisakallio (70 % opiskelijoista kotimaakunnasta);
2. Noin puolet kotimaakunnasta, ja puolet muualta rekrytoiva Lapin urheiluopisto (50 % kotimaa-kunnasta, 7 % naapurimaakunnasta, ja noin 43 % muualta.)
3. Muualta, kuin kotimaakunnasta rekrytoiva Suomen urheiluopisto (vain 8 % kotimaakunnas-ta; 31 % naapurimaakunnasta ja loput yli 60 % muualta.)
4. Muut: Eniten naapurimaakunnasta, seuraavaksi eniten kotimaakunnasta ja vähiten muualta (Pajulahti: kotimaakunta 27 %/naapurimaakun-ta 46 %/muu maakunta 18 %; Tanhuvaara: 22 %/ 61 %/ 17 %; Varala: 26 %/ 56 %/ 19 %.)

Taulukko 14. Vastaajien koulutustaso vastaushetkellä.

Oppilaitostyyppi	Ammattikorkeakoulut	Liikunnan koulutuskeskukset
Ei ammatillista koulutusta	3,0%	1,2%
Toisen asteen ammatillinen koulutus	2,0%	50,0%
Ammattikorkeakoulututkinto	72,3%	15,9%
Ylempi ammattikorkeakoulututkinto	2,0%	4,9%
Yliopistotutkinto, kandidaatti	3,0%	7,3%
Yliopistotutkinto, maisteri	8,9%	8,5%
Ei vastausta	8,9%	12,2%
Yhteensä	100%	100%
N	101	82

Tutkimuksessa mukana olleet kaksi ammattikorkeakouluyksikköä (Rovaniemi ja Haaga-Helia/ Vierumäki) olivat rekrytointipohjaltaan samankaltaisia siinä suhteessa, että kumpikin rekrytoi opiskelijoistaan hieman yli puolet koti- ja naapurimaakunnistaan ja loput muualta.

Seuraavissa taulukoissa tarkastellaan alueellista liikkuvuutta kokonaisuudessaan, eli opiskelupaikkakunnan valintaa ja nykyistä asuinmaakuntaa. Oppilaitoksen valintaa tarkasteltaessa alueet on jaettu opiskelijan näkökulmasta kolmeen ryhmään, eli

- 1) opintoja edeltävään kotimaakuntaan, jota tässä kutsutaan kotimaakunnaksi,
- 2) kotimaakunnan naapurimaakuntaan ja
- 3) muihin maakuntiin.

Vastaushetken asuintilannetta analysoitaessa alueet on vastaavasti jaettu kolmeen seuraavaan ryhmään:

- 1) kotimaakuntaan, joka oli siis myös opintoja edeltävä maakunta, ja jossa vastaaja oli myös joissain tapauksissa opiskellut,
- 2) kotimaakunnan naapurimaakuntaan, joka saattoi olla myös opiskelumaakunta, ja
- 3) muihin maakuntiin, joiden joukossa saattoi olla myös opiskelumaakunta.

Kuten edellä todettiin, liikunnan koulutuskeskusten rekrytointipohjaan vaikutti ilmeisen voimakkaasti yksikön sijainti. Sen vuoksi opiskelijoiden muuttoliikettä koskevat luvut ovat keskiarvoja hyvin voimakkaasti hajoavasta perusjoukosta. Näillä varauksin voi sanoa, että liikuntaopistot rekrytoivat noin 70 % opiskelijoistaan omasta tai naapurimaakunnastaan. Ammat-

ti-korkeakoulut puolestaan rekrytoivat opiskelijansa hieman laajemmalla, sillä koti- ja naapurimaakuntien osuus oli noin 55 %. Syynä lienee se, että ammattikorkeakoulutasoista opetusta oli harvemmillä paikkakunnilla.

Opintojen jälkeen kotimaakuntaan palasi tai jäi, jos oli jäänyt kotimaakuntaansa opiskelemaan, noin 55 % liikunnan koulutuskeskuksissa opiskeleista ja noin 61 % ammattikorkeakouluissa opiskeleista. Ammattikorkeakouluopiskelijat vaikuttavat siis hieman kotipaikkakunnille. Toisaalta, jos lähiseuduksi lasketaan myös naapurimaakunnat, erot tasoittuvat: muualle muuttaneita oli kummassakin ryhmässä noin neljännes. (Taulukot 15 ja 16.)

Liikunnan koulutuskeskusten osalta vaikuttaa myös siltä, että muualle kuin koti- tai naapurimaakuntaan opiskelemaan lähteminen lisää myös alttiutta pysyvään muuttoon, sillä tähän ryhmään kuuluvista lähes puolet asui vastaushetkellä muualla kuin opintoja edeltäneessä koti- tai naapurimaakunnassaan. Eri ryhmien asuinuraprofiilien ero on tilastollisesti merkitsevä. Muualle muuttaneiden joukko on kuitenkin niin pieni, ja erot koulutusyksikköjen välillä ovat suuria. Sen vuoksi havaintoa kannattanee pitää lähinnä suuntaa antavana.

Stenströmin, Laineen ja Valkosen tutkimus (2005) hallinnon ja kaupan, tekniikan ja liikenteen sekä sosiaali- ja terveysaloilta ammattikorkeakoulusta valmistuneiden työurista antaa samantyyppisiä tuloksia, eli enemmistö opiskeli kotiseudullaan tai palasi sinne opintojensa jälkeen. (Stenström, Laine ja Valkonen 2005, 42 – 46.) Lappalaisen (2009, 7 – 8) mukaan keskeisimpiä liikunnanohjaajien sijoittumispaikkakuntia olivat pääkaupunkiseutu sekä Häme (Kanta-Häme, Pirkanmaa ja Päijät-Häme.

Taulukko 15. Alueellinen liikkuvuus opintopaikkaa valittaessa, ammattikorkeakoulut.

	Palasi (tai jäi) kotimaakuntaan	Muutti (tai jäi) naapurimaakuntaan	Muutti (tai jäi) muualle	Ei tietoa	Kaikki
Opiskeli koti- maakunnassa	7,9%	3,0%	4,0%	-	14,9%
Naapurimaakunta	27,7%	6,9%	5,0%	1,0%	40,6%
Opiskeli muualla	25,7%	4,0%	14,9%	-	44,6%
Kaikki	61,4%	13,9%	23,8%	1%	100%

N = 101

Taulukko 16. Alueellinen liikkuvuus opintopaikkaa valittaessa ja opintojen jälkeen, liikunnan koulutuskeskukset.

	Muutti (tai jäi) kotimaakuntaan	Muutti (jäi) naapurimaakuntaan	Muutti (jäi) muualle	Ei tietoa	Kaikki
Opiskeli koti- maakunnassa	23,2%	3,7%	4,9%	-	31,7%
Opiskeli naapuri- maakunnassa	20,7%	9,8%	8,5%	-	39,0%
Opiskeli muualla	12,0%	3,7%	12,2%	-	28,0%
Ei tietoa	0%	0%	0%	1,2%	1,2%
Kaikki	56,1%	17,1%	25,6%	1,2%	100%

N = 83

3

Työllistyminen
– työurien luonne

3 Työllistyminen – työurien luonne

Seuraavassa arvioidaan liikuntaneuvojien ja liikunnanohjaajien työuria pääosin kahdesta näkökulmasta: ensinnäkin siitä, miten vastaajat arvioivat saaneensa ensimmäisen pintojen jälkeisen työpaikkansa; toiseksi sen mukaan, miten vastaajat arvioivat työuransa kokonaisuudessaan sujuneen, ja kolmanneksi pohditaan lyhyesti, miten vastaajat ovat arvioineet liikuntaneuvojan tai liikunnanohjaajan opintojen tukeneen myöhempiä liikunta-alan opintoja.

3.1 Ensimmäinen työpaikka

Vastausten perusteella naiset ovat työllistyneet liikunta-alalle hieman useammin, joko suoraan tai epätyypillisten työsuhteiden kautta. Miehistä suhteellisesti hieman suurempi osa on työllistynyt toiselta alalta tai ryhtynyt uudelleen opiskelijaksi. Miesten ja naisten välinen ero ei täytä tilastollisen merkitsevyyden rajaa ($p = 0,11$.) mutta tietoa voinee kuitenkin pitää suuntaa antavana.

Vastausten jakaumat eivät koulutustyypeittäin tarkastellen eronneet tilastollisesti merkitsevästi. Yli puolet liikuntaneuvojista ja liikunnanohjaajista työllistyi liikunta-alalle heti tai suhteellisen pian opintojen päättymisen jälkeen. Liikuntaneuvojien työura alkoi kuitenkin tässä otannassa useammin määräaikaisilla tai muuten epätyypillisillä työsuhteilla. Työtömyys koostui joitain poikkeuksia lukuun ottamatta suhteellisen lyhyistä työnhaun jaksoista. Liikuntaneuvojien joukossa oli enemmän niitä, jotka työllistyivät jollekin muulle alalle.

Vaikka oppilaitostyyppien erot eivät olleet tilastollisesti merkitseviä, vastaukset viittaavat siihen suuntaan, että ammattikorkeakouluissa opiskelleiden on

ollut helpompi työllistyä koulutusta vastaaviin tehtäviin. Todelliset erot saattaisivat olla suuremmat, koska työllistymistään positiivisemmin arvioineet naiset olivat yliedustettuina vastanneiden joukossa, ja heidän osuutensa oli kohdejoukkoa suurempi etenkin liikunnan koulutuskeskuksissa.

Vastaajille lueteltiin myös joukko opiskeluun ja elämänhistoriaan liittyviä seikkoja ja pyydettiin arvioimaan, miten ne vaikuttivat heidän työllistymiseensä. Seuraavassa taulukossa vastaukset esitellään sukupuolittain, koska se oli merkittävin erottava tekijä. Vastausten tilastollinen merkitsevyys analysoitiin muuttamalla vastaus ”vaikutti paljon” luvuksi ”1”, ”vaikutti jonkin verran” luvuksi ”2” ja ”ei merkitystä” luvuksi 3. Vastauksille laskettiin keskiarvot, ja niiden erojen merkitsevyys arvioitiin kaksisuuntaisen varianssianalyysin avulla.

Oppilaitoksittain erotellen tilastollisesti merkitsevä ero tuli vain vaihtoehtoon ”aiempien työnantajien suositukset”, jossa ammattikorkeakouluopiskelijat korostivat niiden merkitystä liikunnan koulutuskeskuksissa opiskelleita enemmän. Syynä saattaa olla se, että heillä oli pidempi työura takanaan, ja siten myös työnhaun kannalta merkittävämpää työkokemusta. Tämän lisäksi väitteeseen ”työpaikan saantiin vaikutti työnantajalle tehty opinnäyte tai muu harjoitustyö” tuli tilastollisesti merkittäviä eroja, kun vastaajat erotettiin sekä sukupuolen että koulutustyyppin mukaan. Ylipäätään harvat pitivät opinnäytettä työn saannin kannalta tärkeänä asiana, ja sitä väheksyivät etenkin ammattikorkeakouluissa opiskelleet miehet ja liikunnan koulutuskeskuksissa opiskelleet naiset.

Taulukko 17. Työllistyminen, ensimmäisen työpaikan hankinta, erottelu sukupuolen mukaan.

	Miehet	Naiset
Sain työpaikan liikunta-alalta heti tutkinnon suoritettuani tai opinnot keskeytettyäni ¹	29,7%	40,4%
Sain työpaikan liikunta-alalta työnhaun jälkeen	9,5%	4,6%
Liikunta-alan työurani alkoi erilaisilla määrä-aikaisilla, osa-aikaisilla tai muuten "epätyypillisillä" työsuhteilla	10,8%	23,9%
Sain ensimmäisen työpaikkani joltain muulta kuin koulutustani vastaavalta alalta	21,6%	11,0%
Ryhdyin uudelleen opiskelijaksi, opintoni ovat edelleen kesken	8,1%	2,8%
Suoritin toisen tutkinnon, ja sain töitä sen jälkeen	10,8%	8,3%
Suoritin toisen tutkinnon, mutta en ole saanut töitä sen jälkeen	-	0,9%
Ryhdyin suoraan liikunta-alan yrittäjäksi	1,4%	-
Aloin hoitaa lapsia tai ryhdyin omaishoitajaksi	-	0,9%
Ei ole saanut vakituisia töitä	1,4%	1,8%
Muu vaihtoehto	2,7%	0,9%
Ei vastausta	4,1%	4,6%
Kaikki	100%	100%

N: 183

Taulukko 18. Työllistyminen, ensimmäisen työpaikan hankinta, erottelu koulutustyypeittäin.

	Ammatti- korkeakoulut	Liikunnan koulutus- keskukset
Sain työpaikan liikunta-alalta heti tutkinnon suoritettuani tai opinnot keskeytettyäni ¹	42,6%	28,0%
Sain työpaikan liikunta-alalta työnhaun jälkeen	6,9%	6,1%
Liikunta-alan työurani alkoi erilaisilla määrä-aikaisilla, osa-aikaisilla tai muuten "epätyypillisillä" työsuhteilla	15,8%	20,7%
Sain ensimmäisen työpaikkani joltain muulta kuin koulutustani vastaavalta alalta	11,9%	19,5%
Ryhdyin uudelleen opiskelijaksi, opintoni ovat edelleen kesken	4,0%	6,1%
Suoritin toisen tutkinnon, ja sain töitä sen jälkeen	8,9%	9,8%
Suoritin toisen tutkinnon, mutta en ole saanut töitä sen jälkeen	-	1,2%
Ryhdyin suoraan liikunta-alan yrittäjäksi	1,0%	-
Aloin hoitaa lapsia tai ryhdyin omaishoitajaksi	-	1,2%
Ei ole saanut vakituisia töitä	1,0%	2,4%
Muu vaihtoehto	2,0%	1,2%
Ei vastausta	5,0%	3,7%
Kaikki	100%	100%

N: 183

¹ Tähän ryhmään on laskettu myös ne vastaajat, joilla oli työpaikka valmiina opintojen päättyessä.

Taulukkoa 19 voi tulkita siten, että miehet eivät korostaneet juuri mitään mainituista seikoista arvioissaan työn saamiseen vaikuttaneita seikkoja. Naiset nostivat esiin erilaisia työkokemukseen liittyviä seikkoja, kuten koulutusta edeltävää työkokemusta, opintojen aikana hankittua työkokemusta ja vastavia seikkoja. Opintojen ja suhteiden merkitys arvioitiin sekä miesten että naisten joukossa paljon vähäisemmäksi.

Lappalaisen (2009) liikunnanohjaajia käsitelleessä tutkimuksessa vastaajat arvioivat, että kaikkein eniten työn saantiin vaikutti tutkinnon suorittaminen. Tässä tutkimuksessa ei pyydetty arvioimaan tutkinnon merkitystä ammatillisen uran ”filterinä”, joten Lappalaisen tulos antaa lisävalaisua tässä esiin tulleisiin näkemyksiin. Muut Lappalaisen havainnot tukevat paria poikkeusta lukuun ottamatta tässä tutkimuksessa esiin tulleita tietoja.

Lappalaisen mukaan tutkinnon muodollisen suorittamisen jälkeen eniten painoarvoa oli työkokemuksella tai jollakin liikuntaan liittyvällä erityisosaamisella. Muu työtehtäviin tai liikuntaan liittyvä koulutus ja muut työn hakuun liittyvät seikat olivat myös tärkeitä. Paljon painoarvoa pantiin omaan persoonaan liittyville seikoille, kuten avoimelle ja aidolle luonteelle, aktiivisuudelle, työmotivaatiolle, ahkeruudelle ja vuorovaikutustaidoille. Myös työhakemuksella ja haastattelulla oli vastaajien mielestä merkitystä. Nämä seikat tulivat esiin myös tämän kyselyn vapaisissa osioissa. Tämän tutkimuksen tuloksista poikkeavasti Lappalaisen kyselyyn vastanneet arvioivat, että opiskeluaikainen harjoittelu samanlaisessa tai nykyisessä työpaikassa sekä suositukset auttoivat vain vähän. Opinnäytetyön ja opinnoissa menestyminen he arvioivat vähäiseksi, kuten tämänkin tutkimuksen vastaajat. (Lappalainen 2009, 6-7, 25.)

Taulukko 19. Mitkä seikat vaikuttivat työpaikan saantiin?

	Vaikutti paljon		Vaikutti jonkin verran		Ei merkitystä		n
	Miehet	Naiset	Miehet	Naiset	Miehet	Naiset	
Koulutusta edeltänyt työkokemus (*sukup.)	11,9 %	42,7%	37,3%	29,2%	50,8%	28,1%	148
Työnantajalle tehty harjoittelu (*sukup.)	12,3%	28,7%	19,3%	20,7%	68,4%	50,6%	144
Työnantajalle tehty opinnäyte tai muu harjoitustyö (* opp. ja sukup.)	5,4%	4,7%	10,70%	8,2%	83,9%	87,1%	141
Koulutuksen aikana hankittu työkokemus (*sukup.)	24,1%	44,8%	43,1%	39,1%	32,8%	16,1%	145
Hyvin arvosanoin suoritettut opinnot -	6,9%	5,7%	32,8%	41,4%	60,3%	52,9%	145
Tutkinnon arvostus työmarkkinoilla -	5,3%	15,3%	47,4%	37,6%	47,4%	47,1%	142
Opintojen jälkeen hankittu lisä- tai täydennyskoulutus -	17,2%	22,9%	12,1%	15,7%	70,7%	61,4%	141
Muu ennen tutkintoa hankittu ammatillinen koulutus (*sukup.)	5,3%	8,8%	14,0%	10,0%	80,7%	81,3%	137
Tutkinnon jälkeen hankittu ammatillinen koulutus -	10,7%	14,3%	12,5%	9,5%	76,8%	76,2%	140
Työnantaja luotti ammattitaitoon hänelle tehtyjen töiden ansiosta (*sukup.)	24,6%	47,1%	19,3%	11,5%	56,5%	41,4%	144
Työnantaja oli sukulainen tai tuttu itselle tai lähiomaiselle -	5,3%	4,9%	14,0%	6,1%	80,7%	89,0%	139
Aiempien työnantajien suositukset (*opp.)	14,0%	14,3%	19,3%	31,0%	66,7%	54,8%	141
Muiden henkilöiden suositukset -	21,4%	14,6%	17,9%	25,6%	60,7%	59,8%	138
Kilpaurheilun uralla hankitut kontaktit ja/tai hyvä maine -	10,5%	10,7%	21,1%	15,5%	68,4%	73,8%	141
Hakijan lisäksi vain vähän muita vartenotettavia hakijoita -	5,5%	9,9%	25,5%	21,0%	69,1%	69,1%	136

*sukup. = ero on tilastollisesti merkitsevä (p < 0,05) sukupuolittain vertaillen

*opp. ja sukup. = ero on tilastollisesti merkitsevä (p < 0,05), kun huomioidaan sukupuolen ja oppilaitostyyppien yhteisvaikutus

*opp. = ero tilastollisesti merkitsevä (p < 0,05) oppilaitostyypeittäin

3.2 Työuran luonne

Vastaajien ilmoittamat työsuhteiden määrät on esitetty taulukossa 20 oppilaitostyypeittäin. Miesten ja naisten välillä ei ollut tilastollisesti merkitsevää eroa. Kiinnostavaa on, että työsuhteiden määrissä ei myöskään vuosina 2001 ja 2004 aloittaneiden kesken ollut tilastollisesti merkitsevää eroa. Vastausten perusteella keskeisin ja tilastollisesti merkitsevä ero on se, että ammattikorkeakoulussa opskelleiden joukossa on paljon enemmän vastaajia, joilla on ollut vain yksi tai kaksi työsuhdetta. Osaksi eroa selittänevät ne aikuisiällä opiskelemaan tulleet, joilla oli työpaikka valmiina, ja jotka täydensivät opistotasoisena tutkintonsa ammattikorkeakoulutasoiseksi työn ohessa opiskellen.

Ammattikorkeakouluopiskelijoiden vastauksia voidaan tulkita siten, että he ovat siirtyneet useammin koulutustaan vastaaviin töihin ja vakiinnuttavat helpommin asemansa liikunta-alan työntekijöinä. Tämä tuli esiin myös, kun vastaajia pyydettiin myös arvioimaan, millaiseksi he arvioivat työuransa yleisen luonteen. Vastausten perusteella miesten ja naisten työurissa ei ollut tilastollisesti merkitseviä eroja. Sen sijaan erot liikunnan koulutuskeskuksissa ja ammattikorkeakouluissa opskelleiden kesken olivat tilastollisesti merkitseviä ja suuruusluokiltaan olennaisia. Selkeimmät erot liittyivät liikunta-alalle työllistymiseen ja opiskelun jatkamiseen.

Taulukko 20. Työsuhteiden määrä.

	1 - 2	3 - 4	5 - 6	7 -	Ei tietoa	Kaikki
Ammattikorkeakoulut	50,5%	32,7%	6,9%	6,9%	3,0%	100%
Liikunnan koulutuskeskukset	34,1%	31,7%	18,3%	14,6%	1,2%	100%

N: ammattikorkeakoulut 101, Liikunnan koulutuskeskukset 82.

Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet kokivat paljon liikunnan koulutuskeskuksissa opiskelleita useammin vakiinnuttaneensa asemansa liikunta-alan työntekijänä, joko heti alusta pitäen tai alkuvaikeuksien jälkeen. (Taulukko 21.) Toinen keskeinen ero on se, että liikuntaneuvojista merkittävä osa opiskeli vielä vastaushetkellä. Tässä analysoidut vastaukset siis tukevat sitä edellä todettua havaintoa, että liikuntaneuvojan tutkinto sijaitsee usein ammatillisen koulutuksen alkupäässä, kun taas liikunnanohjaajaopintojen jälkeen siirrytään paljon useammin koulutusta vastaaviin töihin. Koska miehet arvioivat työllistymistään naisia kriittisemmin, ovat erot am-

mattikorkeakoulujen ja liikunnan koulutuskeskusten välillä todennäköisesti vielä taulukossa esitettyä suuremmat, sillä miehet olivat aliedustettuina vastaajien joukossa etenkin liikunnan koulutuskeskuksissa opiskelleiden osalta.

Liikuntaneuvojiksi opiskelleiden opintoaktiivisuus tulee esiin myös Urheiluopistoverkko 2010 -raportista. Siinä esitettyjen seurantatietojen mukaan niistä, jotka olivat aloittaneet opintonsa vuonna 2004 ja valmistuneet vuonna 2007, seuraavana vuonna opiskeli 17%. (Urheiluopistoverkosto 2010-luvulla. Opetusministeriö 2009, 68.)

Taulukko 21. Vastaajien arviot työllistymisestään.

	Ammattikorkeakoulut	Liikunnan koulutuskeskukset
Työllistyminen oli helppoa, ja koen vakiinnuttaneeni asemani liikunta-alan työntekijänä	54,5%	32,9%
Aluksi työllistymiseni oli vaikeaa, mutta nyt koen vakiinnuttaneeni asemani liikunta-alan työntekijänä	-	6,1%
Aluksi työsuhteeni olivat lyhyitä tai muuten epävarmoja, mutta nyt koen vakiinnuttaneeni asemani liikunta-alan työntekijänä	8,9%	7,3%
Sain aluksi vakituiselta vaikuttavan työpaikan, mutta nyt olen työtön tai hyvin epävarma työn jatkumisen suhteen	-	-
Valmistuttuani sain työtä liikunta-alalta, mutta sen jälkeen olen ryhtynyt yrittäjäksi tai vaihtanut alaa toisen alan työntekijäksi	4,0%	11,0%
Valmistuttuani sain työtä liikunta-alalta, mutta olen sen jälkeen palannut opiskelijaksi	4,0%	12,2%
Valmistuttuani olen pääosin työllistänyt itseni liikunta-alan yrittäjänä	3,0%	-
Valmistuttuani olen työllistynyt tai toimin yrittäjänä alalla, joka ei vastaa liikunta-alan koulutustani	8,9%	8,5%
Työurani koostuu määräaikaisista työsuhteista, tukityöllistymisestä ja/tai työttömyysjaksoista	4,0%	2,4%
Liikuntaneuvojan opinnoista valmistuttuani tai keskeyttämiseni jälkeen olen pääasiallisesti opiskellut jossain toisessa oppilaitoksessa	5,0%	8,5%
Olen ollut käytännössä pitkäaikaistyötön valmistumisestani tai opintojen keskeyttämisestä lähtien	-	-
En ole aloittanut työuraani, koska hoidan kotona lapsia tai toimin omaishoitajana	-	2,4%
Sairaus tai vamma on estänyt minua aloittamassa työuraani	-	-
Muu	6,9%	3,7%
Ei vastausta	1,0%	4,9%
Kaikki	100%	100%

3.3 Miten koulutus on tukenut jatko-opintoja?

Vastaajia pyydettiin myös arvioimaan, missä määrin liikuntaneuvojan tai liikunnanohjaajan opinnot olivat tukeneet myöhempiä opintoja. Liikuntaa tai sitä sivuavaa alaa lisää opiskelleiden määrä on melko pieni (41) ja heterogeeninen sekä monille eri koulutustasoille ja aloille kohdistuva. Sen vuoksi vastauksista ei voi tehdä kovin laajoja yleistyksiä; suuntaa antavana havaintona kannattanee mainita se, että liikuntaa yliopistossa opiskelleista (16 henkilöä) useimmat katsoivat, että aiemmat liikunta-alan opinnot – sekä liikunnan koulutuskeskuksissa että ammattikorkeakouluissa – olivat tukeneet erittäin paljon pääsykokeiden liikunnallisuutta mittaavissa osissa, samoin yleistä soveltuvuutta mittaavissa osissa. Lisäksi opinnot olivat tukeneet erittäin paljon suoriutumista opintojen liikunnallisesti vaativista osista. Myös toisella tai kolmannella asteella liikuntaa tai sitä sivuavia aloja opiskelleet arvioivat liikuntaneuvojan tai liikunnanohjaajan opintojen tukea positiivisesti mutta hieman varovaisemmin.

4

Tämänhetkinen
työtilanne

4 Tämänhetkinen työtilanne

4.1 Vastaushetken työtilanne

Kun vastaajilta kysyttiin vastaushetken tilannetta, miesten ja naisten vastaukset eivät poikenneet toisistaan tilastollisesti merkitsevissä määrin, mutta erot ammattikorkeakouluissa ja liikunnan koulutuskeskuksissa opiskelleiden kesken olivat huomattavan suuret. ($p = 0,001$) Ammattikorkeakouluissa opiskelleista merkittävä osa, eli lähes 75 % oli koulutusta vastaavissa töissä, kun taas liikunnan koulutuskeskuksissa opiskelleilla vastaava luku oli noin 46 %. Toisaalta liikunnan koulutuskeskuksissa opiskelleista opiskeli vastaushetkelläkin joka viides. Vastauksissa nousi siis esiin jo edellä todettu seikka, eli ammattikorkeakouluissa opiskelleet ovat sitoutuneet huomattavasti vahvemmin liikunta-alalle, kun taas liikunnan koulutuskeskuksissa opiskelleet vaihtavat herkemmin alaa tai jatkavat opiskeluaan. (Taulukko 22.)

Liikuntaneuvojan tai liikunnanohjaajan tutkinnon suorittaneiden työuria arvioitaessa on syytä ottaa huomioon se, että osa vastaajista on opiskellut lisää tutkintonsa jälkeen. Myöhemmät opinnot voivat luonnollisesti vaikuttaa vastaajien työuriin. Samoin on kiinnostavaa, miten vastaajat ovat sijoittuneet

liikunta-alan eri sektoreille. Sen vuoksi seuraavassa taulukossa vastaajat on eroteltu kahdesta näkökulmasta: heidän saavuttamansa koulutustason mukaan ja toisaalta sen mukaan, minkä tyyppisen työnantajan palveluksessa he liikunta-alalla työskentelevät. Vastausten perusteella liikunnanohjaajan tutkintoa opiskelleista enemmistö (77 %) oli suorittanut ammattikorkeakoulututkinnon tai sen jatkotutkinnon, mutta ei ollut suorittanut sen päälle yliopistotutkintoa. Kymmenen prosenttia, eli käytännössä kymmenen vastaajaa, oli suorittanut yliopistotutkinnon. Muilla vastaajilla opinnot olivat keskeytyneet, mutta useimmilla oli toinen tutkinto, joko liikunnanohjaajan opintoja edeltävältä ajalta tai sen jälkeen suoritettuna. (Taulukko 23.)

Ne, jotka olivat suorittaneet liikunnanohjaajan tutkinnon, mutta eivät olleet jatkaneet opintojaan yliopistotasolla, olivat pääosin (78,2 %) sijoittuneet koulutustaan vastaaviin töihin, enimmäkseen kuntien liikuntasektorille tai yksityiselle taholle. Yliopistotutkinnon suorittaneista kymmenestä henkilöstä kahdeksan sijoittui liikunta-alan töihin, joko kuntiin tai oppilaitoksiin.

Taulukko 22. Vastaushetken työtilanne, erottelu oppilaitostyypeittäin.

	Ammattikorkeakoulut	Liikunnan koulutuskeskukset	Kaikki
Koulutusta vastaava palkkatyö tai yrittäjyys	74,3%	45,7%	61,5%
Opiskelee	6,9%	21,0%	13,2%
Työskentelee/toimii yrittäjänä muulla alalla	10,9%	22,2%	15,9%
Työelämän ulkopuolella tai epävakaisissa työsuhteissa	7,9%	9,9%	8,8%
Muu	-	1,2%	0,5%
Kaikki	100%	100%	100%

N = 101

⁶ Lappalaisen (2009, 6) arviot liikunnanohjaajien työllistymisestä 2-3 vuotta tutkinnon suorittamisen jälkeen ovat saman suuntaisia, mutta eivät erilaisen luokittelun vuoksi aivan vertailukelpoisia. Hänen otoksessaan työttömien osuus oli hieman suurempi.

Taulukko 23. Ammattikorkeakoulussa opiskelleet, vastaushetken koulutustaso ja asema työelämässä, erottelu työllistymisen näkökulmasta.

	Kunnan liikunta-sektori	Sosiaali- ja terveys-sektori	Koulu tai muu oppilaitos	Yksityinen sektori	Kolmas sektori	Muu	Kaikki %/n
Keskeyttänyt, ei ammatillista koulutusta	-	-	-	-	-	100%	100%/4
Keskeyttänyt, toisen asteen ammatillinen koulutus, muu kuin liikunta	50,0%	-	-	-	50,0%	-	100%/2
Keskeyttänyt, opistotason liikunta-alan koulutus	100%	-	-	-	-	-	100%/2
Liikunta-alan amk-koulutus (Liikunnanohjaaja tai ylempi amk-tutkinto)	24,4%	9,0%	15,4%	20,5%	9,0%	21,8%	100%/78
Keskeyttänyt, muu amk-koulutus	-	-	-	-	-	100%	100%/1
Liikunta-alan yliopistokoulutus	40,0%	-	40,0%	-	-	20,0%	100%/10
Muu yliopistokoulutus	-	-	50,0%	-	-	50,0%	100%/4
Kaikki	25,7%	6,9%	17,8%	15,8%	7,9%	25,7%	100%/101

Liikuntaneuvojien opintourat ja työhönsijoittuminen eroavat monessa suhteessa liikunnanohjaajien työurista. Kuten edellä todettiin, vastaajista hieman alle puolet on sijoittunut koulutusta vastaaviin töihin, ja koulutusta vastaaviin töihin sijoittuneiden

keskeisin työnantaja on yksityinen sektori. Noin kolmannes liikunnan koulutuskeskuksissa opiskelleista oli suorittanut ylemmän tutkinnon joko liikunta-alalta tai muualta, ja heistäkin enemmistö työskenteli muualla kuin liikunta-alalla. (Taulukko 24.)

Taulukko 24. Liikunnan koulutuskeskuksissa opiskelleet, vastaushetken koulutustaso ja asema työelämässä, erottelu työllistymisen näkökulmasta.

	Kunnan liikunta-sektori	Sosiaali- ja terveys-sektori	Koulu tai muu oppilaitos	Yksityinen sektori	Kolmas sektori	Muu	Kaikki %/n
Keskeyttänyt, ei ammatillista koulutusta	50,0%	-	-	-	-	50,0%	100%/2
Liikuntaneuvojan koulutus (toinen aste)	10,2%	4,1%	4,1%	22,4%	8,2%	51,0%	100%/49
Liikunta-alan amk-koulutus (Liikunnanohjaaja tai amk-jatkotutkinto)	-	10,0%	20,0%	30,0%	10,0%	30,0%	100%/10
Muu amk-koulutus	14,3%	-	-	-	-	85,7%	100%/10
Liikunta-alan yliopistokoulutus	-	-	16,7%	-	16,7%	66,7%	100%/6
Muu yliopistokoulutus	-	-	28,6%	-	-	71,4%	100%/7
Kaikki	8,6%	3,7%	8,6%	17,3%	7,4%	54,3%	100%/81

⁷ Ryhmään "muu" on luettu muulla kuin liikunta-alalla työskentelevät, lapsia kotona hoitavat (jos heillä ei ole työpaikkaa, johon palata), opiskelijat sekä muut työelämän ulkopuolella olevat.

4.2 Työsuhteen luonne liikunta-alan töissä

Edellisessä alaluvussa esiteltiin työtilanne kaikkien vastaajien osalta. Seuraavassa tarkastellaan vielä, minkä tyyppisissä työsuhteissa liikunta-alan työntekijät tyypillisesti ovat.

Taulukossa 25 on esitelty vastaajien työsuhteen luonne eroteltuna koulutustason mukaan. Ehkä keskeisin havainto on, että noin 60 prosenttia alalla työskentelevistä oli vastaushetkellä vakituudessa kokopäivätyössä. Todellinen luku lienee pienempi, sillä kohderyhmän ulkopuolelle on rajattu opiskelijat ja työelämän ulkopuolella tai epävakaisissa työsuhteis-

sa olevat, ja todennäköisesti osa heistä hankkii osan elannostaan tekemällä satunnaisia liikunta-alan töitä. Kiinnostavaa on myös, että vastaukset eivät eronneet toisistaan tilastollisesti merkitsevästi. Kun vastaukset erotellaan sen mukaan, millaisen työnantajan palveluksessa vastaajat työskentelivät, esiin tulee tilastollisesti merkitseviä eroja: kunnan liikuntatoimessa työskennelleistä noin 85 prosentilla oli vakituinen kokopäivätyö. Yksityissektorilla työskennelleistä lähes kolmannes ei vastannut, ja vastanneiden joukossa oli huomattavasti enemmän osa-aikatyötä tekeviä kuin muissa ryhmissä. (Taulukko 26.)

Taulukko 25. Koulutusta vastaavissa töissä olevat, vastaushetken työtilanne, koulutusta vastaavassa työssä olevat, erottelu saavutetun koulutustason mukaan.

	Vakituinen kokopäivätyö	Määräaikainen kokopäivätyö	Osa-aikatyö	Muu	Ei vastausta	Kaikki
Ei koulutusta	66,7%	-	-	-	33,3%	100%/3
Toisen asteen koulutus	58,6%	20,7%	17,2%	-	3,4%	100%/29
Opistotason koulutus	66,7%	-	-	-	33,3%	100%/3
Ammattikorkeakoulu	60,3%	19,0%	6,9%	3,4%	10,3%	100%/58
Yliopisto	56,3%	37,5%	-	-	6,3%	100%/16
Koulutus ei tiedossa	-	100%	-	-	-	100%/3
Kaikki	60,7%	20,5%	8,0%	1,8	8,9%	100/112

Taulukko 26. Koulutusta vastaavissa töissä olevat, vastaushetken työtilanne, koulutusta vastaavassa työssä olevat, erottelu työnantajan mukaan.

	Vakituinen kokopäivätyö	Määräaikainen kokopäivätyö	Osa-aikatyö	Muu	Ei vastausta	Kaikki
Kunnan liikunta	84,8%	12,1%	3,0%	-	-	100%/33
Sosiaali ja terveys	70,0%	20,0%	10,0%	-	-	100%/10
Koulutus	60,0%	36,0%	4,0%	-	-	100%/25
Yksityinen	36,7%	6,7%	16,7%	6,7%	33,3%	100%/30
Kolmas sektori	50,0%	42,9%	7,1%	-	-	100%/14
Kaikki	60,7%	20,5%	8,0%	1,8%	8,9%	100/112

4.3 Case - keskeiset työtehtävät kuntien liikuntasektorilla ja yksityisellä sektorilla

Vastaajille lueteltiin kyselylomakkeessa joukko liikunta-alaan liittyviä työtehtäviä ja pyydettiin arvioimaan, miten keskeisiä ne olivat vastaajien omassa työssä. Kuten edellä olevan luvun tiedoista voi päätellä, useimmilla koulutusta vastaavilla ammattialoilla vastaajia oli niin vähän, ettei niitä koskevia tietoja voi luotettavasti vertailla keskenään. Seuraavaan taulukkoon on kuitenkin esimerkin vuoksi tehty yhteenveto kuntien liikuntasektorilla työskennelleiden liikunnanohjaajien vastauksista. Kuten taulukosta näkyy, osalla vastaajia merkittävä osa työstä liittyy liikuntatoiminnan johtamiseen ja työn organisointiin, toisaalta vielä enemmän on niitä, joiden työt keskittyvät liikuntaryhmien vetämiseen. Lisäksi monien valintojen sijoittuminen sarakkeeseen ”tekee jossain määrin” kertovat siitä, että työntekijöillä on vastuuta monipuolisesti sekä työn organisoinnista että käytännön ohjaustyöstä.

Taulukossa 27 esitetyt tiedot vastaavat muissa tutkimuksissa ja selvityksissä esiin tulleita havaintoja. Hyvönen (2011, 83) arvioi liikuntaneuvojien osalta, että kunnan liikuntatoimessa työskentelevillä liikuntaneuvojilla noin puolet työajasta kului ohjaustehtäviin. Ohjattavat olivat yleensä ikääntyneitä, erityisryhmiin kuuluvia tai lapsia. Toinen puoli työajasta kului muun muassa suunnittelutyöhön, tapahtumien järjestämiseen ja toimistotöihin.

Ala-Vähälän (2010) erityisliikuntaan koskevan tutkimuksen mukaan kuntien liikuntatoimessa erityisliikunnan ohjauksesta vastanneiden keskeisiä tehtäviä olivat liikuntaryhmien vetäminen; liikuntatoiminnan johtaminen ja organisaation pyörittäminen. Vastauksissa oli kuitenkin hajontaa, sillä mukana oli myös vastaajia, joiden työ koostui lähinnä ohjaamisesta. Selitys liittyy kuntien kokoeroihin; erityisliikunnan ohjauksen tilanteesta tehdyn selvityksen mukaan suurissa kunnissa yhdelle ohjaajalle keskittyi enemmän vastuuta organisaation vetämisestä, kun taas muut keskittyivät enemmän varsinaiseen ohjaamiseen.

Taulukko 27. Kunnan liikuntatoimessa työskentelevät liikunnanohjaajatutkimuksen suorittaneet, keskeiset työtehtävät (liikunnanohjaajat).

	Keskeisin tehtävä	Tekee jossain määrin	Ei kuulu tehtäviin	Ei vastausta
Liikuntaryhmien vetäminen	50%	33%	11%	6%
Yksilöllinen liikunnanohjaus	6%	44%	33%	17%
Kilpaurheilijoiden valmentaminen	0%	0%	78%	22%
Asiakaspalvelu	17%	44%	22%	17%
Ravitsemusneuvonta	6%	17%	56%	22%
Toiminta eräoppaana	0%	0%	72%	28%
Liikuntapalvelujen johtaminen	44%	22%	22%	11%
Organisaation käytännön pyörittäminen	22%	39%	22%	17%
Liikuntatilojen ylläpito ja huolto	0%	33%	44%	22%
Liikuntaan liittyvä viestintä	17%	33%	33%	17%

N: 18

Pienemmissä kunnissa puolestaan vastuu jakautui tasaisesti ohjauksen sekä hallinnon ja suunnittelun kesken. (Ala-Vähälä 2010, 17-18.)

Seuraavassa taulukossa on vertailtu yksityisellä sektorilla työskentelevien liikuntaneuvojien ja liikunnanohjaajien työnkuvia. Koska kummastakin ryhmästä on vain vähän vastaajia, tulokset ovat enintään suuntaa antavia. Keskeinen, melko ennakoitavissa oleva havainto on se, että liikunnanohjaajilla näyttää olleen enemmän johtamiseen ja työn organisoimiseen liittyviä tehtäviä. Lisäksi liikunnanohjaajilla oli enemmän yksilöllistä liikunnanohjausta, mikä selittyy sillä, että osa heistä toimi yksityisinä personal trainereina.

Elonen ja Manninen arvioivat tutkimuksessaan, että noin 70 % heidän kyselynsä vastanneista liikun-

nanohjaajista toimi työntekijänä. Johtoasemassa oli 14 % vastauksen antaneista, asiantuntijoina ja toimihenkilöinä toimi pienempi osa. Johtaviin asemiin etenivät todennäköisemmin miehet, sillä kyselyn mukaan naisista tälle tasolle eteni 5 %, miehistä puolestaan yli neljännes, eli 28 %. Vastaavasti naisista 82 % arvioi toimivansa työntekijätason tehtävissä, kun miehistä vastaavan arvion teki 50 %. (Elonen & Manninen, 2011, 58 – 59.) Tulos on kiinnostava, mutta hieman ongelmallinen, koska vastaajia ei ole eritelty ammatillisen sektorin mukaan. Huomioon ei myöskään ole otettu aiempien opintojen päälle hankittuja uusia tutkintoja. Kuten edellä on tullut esiin, työn luonne vaihtelee sen mukaan mille sektorille tutkinnon suorittanut sijoittuu, lisäksi koulutusurat saattavat erota miesten ja naisten kesken.

Taulukko 28. Yksityisellä sektorilla työskentelevät liikunnanohjaajat ja liikuntaneuvojat, keskeiset työtehtävät (liikunnanohjaajat/liikuntaneuvojat).

	Keskeisin tehtävä	Tekee jossain määrin	Ei kuulu tehtäviin	Ei vastausta	N
Liikuntaryhmien vetäminen	61%/58%	15%/25%	0%/8%	23%/8%	13/12
Yksilöllinen liikunnanohjaus	69%/25%	15%/33%	0%/25%	15%/17%	13/12
Kilpaurheilijoiden valmentaminen	8%/0%	31%/8%	39%/75%	23%/17%	13/12
Asiakaspalvelu	46%/42%	23%/8%	15%/33%	15%/17%	13/12
Ravitsemusneuvonta	39%/25%	23%/25%	23%/33%	15%/17%	13/12
Toiminta eräoppaana	8%/17%	15%/17%	54%/50%	23%/17%	13/12
Liikuntapalvelujen johtaminen	39%/17%	31%/0%	23/33%	8%/50%	13/12
Organisaation käytännön pyörittäminen	46%/8%	23%/50%	15%/17%	15%/25%	13/12
Liikuntatilojen ylläpito ja huolto	15%/0%	23%/25%	46%/50%	15%/25%	13/12
Liikuntaan liittyvä viestintä	23%/0%	23%/8%	39%/67%	15%/25%	13/12

N = 25

4.4 Vastaushetken ansiotas

Vastaajia pyydettiin myös ilmoittamaan vastaushetken ansiotas. He saattoivat valita seuraavien viiden luokan välillä:

- alle 1 500 €/kk,
- 1 500 – 1 999 €/kk,
- 2 000 – 2 999 €/kk,
- 3 000 – 4 999 €/kk sekä
- vähintään 5 000 €/kk.

Vaikka merkittävä osa vastaajista ilmoitti ansiotasonsa, vertailun teko on vaikeaa, koska mielekkäiden vertailuryhmien määrittäminen ei ole itsestään selvää. Vastaushetken ansiotasoon ei vaikuta pelkästään nyt tarkastelun alla ollut koulutus, vaan sen jälkeen saatu mahdollinen lisäkoulutus. Saavutetun koulutustason lisäksi ansiotasoon vaikuttaa luonnollisesti myös työtilanne, esimerkiksi se, opiskeleeko vastaaja vastaushetkellä. Opiskelu todennäköisesti pienentää ansioita vastaushetkellä, mutta valmistuminen voi nostaa ansioita nopeastikin. Sen vuoksi seuraavassa esitetään ansiotasoa saavutetun koulutustason mukaan koulutusta vastaavissa töissä olevien osalta.

Suuruusluokkaerot eivät ole kovin suuria eivätkä tilastollisesti merkitseviä. Ne noudattavat kuitenkin sitä kaavaa, että koulutustason kasvaessa ylemmissä tuloluokissa olevien osuus kasvaa. Tilastokeskuksen tietojen mukaan lokakuussa 2010 kuntasektorin kuu-

kausipalkkaisten työntekijöiden keskimääräinen kuukausipalkka oli noin 2 780 euroa, mikä osuu samaan kategoriaan, tosin ylärajoille, kuin vastaajien valtaosan ansiotas. Neljä – viisi vastaajaa katsoi vapaissa vastauksissa, että liikunta-alan ansiotas oli heikko, syynä pidettiin osin tutkintojen huonoa arvostusta; liikunnanohjaajat mainitsivat syyksi myös sen, että liikuntaneuvojat ja liikunnanohjaajat kilpailevat samoista työpaikoista.

”Koulutus antoi perusvalmiudet. Työelämässä opitaan kuitenkin monta asiaa, joita ei voi koulutuksessa oppia. Esiintymistaito ja suunnittelutaito korostuvat liikunta-alalla työskentelyssä. AMK-koulutus ei erotu liikuntaneuvojakoulutuksesta riittävästi. Alan yleinen arvostus on heikko (ajatellaan että liikunta on harrastusta ja työn vaativuus ja palkkaus voi olla myös sentasoista.)” (Liikunnanohjaaja, mies)

”Alan nimike edelleen huono, joka vaikuttaa palkkatasoon! Tarkoitan liikunnanohjaaja AMK. Mitä hyötyä on tämänlaisesta tutkimuksesta, koska ne eivät mene ikinä käytäntöön tai toteutukseen asti?” (Liikunnanohjaaja, mies, toimii liikunta-alan yrittäjänä.)

Sitaatit tuovat esiin myös sen, että vaikka koulutukseen muuten suhtauduttiin positiivisesti, liikunnanohjaajien palkkaukseen, työoloihin ja ammattinimikkeisiin liittyneet maininnat olivat sävyiltään muita kommentteja turhautuneempia. Myös muussa tutkimuksessa on nostettu saman tyyppisiä seikkoja esiin.

Taulukko 29. Vastaushetken kuukausipalkka (€), koulutusta vastaavassa työssä olevat. Erottelu saavutetun koulutustason mukaan.

	Alle 1500	1500–1999	2000–2999	3000–4999	5000->	Kaikki
Ei koulutusta	-	33,3%	66,7%	-	-	100%/3
Toisen asteen koulutus	10,7%	32,1%	53,6%	3,6%	-	100%/28
Opistotason koulutus	33,3%	-	66,7%	-	-	100%/3
Ammattikorkeakoulu	8,5%	22,0%	52,5%	16,9%	-	100%/59
Yliopisto	-	12,5%	56,3%	31,3%	-	100%/16

N = 112

⁸ Liikunnanohjaajien osalta ks. Elonen & Manninen 2011, 59 – 64; Lappalainen 2009, 10 – 11; 15 – 16. Liikuntaneuvojien kriittisistä arvioista työoloihin ja ammattinimikkeisiin liittyen ks. Hyvönen 2011, 91 – 94.

4.5 Tulevaisuudenodotukset

Vastaajista työssä olevat, sekä koulutusta vastaavassa työssä olevat että muut, olivat valtaosaltaan erittäin luottavaisia tai melko luottavaisia työnsä tai yrityksensä toiminnan jatkumiseen. Yhteensä lähes 80 % tähän ryhmään kuuluneista koki asemansa erittäin turvatuksi tai valitsi vaihtoehdon ”melko luottavainen”. Työelämän ulkopuolella tai epävakaisissa työsuhteissa olleet eivät tilanteesta johtuen yleensä kysymykseen vastanneet.

Myös Lappalaisen tutkimuksessa tuli esiin, että alalla toimivat suhtautuivat tulevaisuuteensa pääosin luottavaisesti (Lappalainen 2009. 14.). Hyvösen haastatteluihin perustuneen tutkimuksen perusteella myös liikuntaneuvojat suhtautuivat tulevaisuuteensa pääosin luottavaisesti. Hänen kahdeksan hengen otoksestaan kolmella oli aikomuksessa opiskella lisää tulevaisuudessa, mikä vastaa tässä työssä esiintyneitä havaintoja liikuntaneuvojen halusta opiskella lisää tutkintonsa jälkeen. (Hyvönen 2011, 98 – 99.)

Taulukko 30. Tulevaisuudenodotukset, erottelu työtilanteen mukaan.

	Kokee erittäin turvatuksi	On melko luottavainen	Mahdollista että työt loppuvat	Melko varmaa, että työt loppuvat	Muu	Työmarkkinoiden ulkopuolella	Ei vastausta	Kaikki/N
Koulutusta vastaava työ	39,3%	39,3%	5,4%	1,8%	3,6%	-	10,7%	100%/112
Opiskelee	16,7%	12,5%	-	4,2%	-	16,7%	50%	100%/24
Muulla alalla	55,2%	37,9%	3,4%	-	-	-	3,4%	100%/29
Työelämän ulkopuolella tai lyhyissä työsuhteissa	6,3%	18,8%	-	-	-	12,5%	62,5%	100%/16
Muu	-	100%	-	-	-	-	-	100%/1

N = 182

4.6 Miten liikuntaneuvojan ja liikunnanohjaajan opinnot ovat vastanneet liikunta-alan töiden vaatimuksia?

Vastaajia pyydettiin arvioimaan, millaisia taitoja ja muita valmiuksia he kokivat työnsä vaativan. Käytännössä tietojen keruu toteutettiin siten, että vastaajille luettiin joukko työhön liittyviä vaatimuksia (ks. liitteet 1 ja 2, kysymykset 21 ja 22), joihin vastaaja saattoi ottaa kantaa asteikolla ”erittäin tärkeä”, ”jossain määrin merkitystä” ja ”ei merkitystä”. Tämän jälkeen vastaajalle esitettiin samat vaatimukset, mutta vastaajan piti arvioida, missä määrin koulutus oli tukenut mainituista haasteista selviytymistä. Vastauksella oli valittavana vaihtoehdot (koulutus) ”tukenut erittäin paljon”, ”tukenut jossain määrin” ja ei merkitystä.

Vastaukset analysoitiin siten, että ne koodattiin järjestyslukuasteikolle seuraavasti: ”Erittäin tärkeä” = 1; ”jossain määrin” = 2 ja ”ei merkitystä” = 3.

Kullekin kriteerille laskettiin vastausten keskiarvo, ja sen jälkeen vastaajien arvioita työelämän vaatimuksesta ja koulutuksen tarjoamista valmiuksista vertailtiin pareittain t-testin avulla.

Seuraaviin taulukkoihin on listattu kaikki kysytyt työelämän vaatimukset ja poimittu esiin ne, joissa vastaajien arvio vaatimusten tärkeydestä ja toisaalta koulutuksen tarjoamasta tuesta ovat olennaisesti poikenneet toisistaan. Jos vastaajat ovat arvioineet, että työelämä vaatii enemmän kuin mitä koulutus tarjoaa tukea, taulukkoon on merkitty ”TE vaatii enemmän”, jos koulutus tarjoaa enemmän kuin mitä työelämä vaatii, taulukkoon on merkitty ”Koulutus

tarjoaa enemmän”. Huutomerkkeillä on poimittu esiin ne työelämän vaatimukset, joita vastaajat olivat pitäneet keskimäärin tärkeimpinä kuin ”jossain määrin tärkeinä”, eli arvosanojen keskiarvo on pienempi kuin kaksi.

Seuraaviin taulukkoihin on listattu kaikki vastaajilta kysytyt asiat. Vastaukset on ryhmitelty seuraaviksi kolmeksi kokonaisuudeksi:

1. Työn organisointi, johtaminen ja hallinto
2. Käytännön liikunnanohjaus ja neuvonta
3. Muut yleiset työvalmiudet.

Kuten taulukosta 31 näkyy, etenkin liikunnan koulutuskeskuksissa opiskelleet pitivät työn organisointiin, johtamiseen ja hallintoon liittyviä valmiuksia tärkeinä, ja katsoivat että työelämä vaatii enemmän kuin mitä koulutus tarjoaa. Se, että ammattikorkeakouluissa opiskelleiden vastaukset olivat varovaisempia, saattaa johtua vastaajien toisenlaisista työurista: heistä useimmat ovat siirtyneet suoraan tai jatko-opintojen jälkeen sosiaali- ja terveyssektorille tai kouluihin tai muihin oppilaitoksiin, ja näissä työskentelevät eivät pitäneet johtamiseen ja hallintoon liittyviä valmiuksia yhtä tärkeinä kuin kuntien liikunta-toimissa, yksityisellä sektorilla ja kolmannella sektorilla työskentelevät.

Myös vastaajilta kysytyjä työelämän yleisvalmiuksia pidettiin yleensä tärkeinä. Lisäksi lähes kaikkien osalta vastaajat katsoivat (keskimäärin) että työelämän vaatimukset olivat koulutuksen tarjoamia vaatimuksia suuremmat. (Taulukko 33.)

Taulukko 31. Työn organisointi, johtaminen ja hallinto, erottelu koulutustyypeittäin

	Ammatti- korkeakoulut	Liikunnan koulutus- keskukset
Hyvä yleisnäkemys oman organisaation toiminnasta	(!!) TE vaatii enemmän	(!!) TE vaatii enemmän
Hyvä yleisnäkemys oman organisaation toimintaympäristöstä	(!!) TE vaatii enemmän	(!!) TE vaatii enemmän
Kyky pyörittää oman organisaation hallintoa		(!) TE vaatii enemmän
Kyky toimia esimiehenä		(!) TE vaatii enemmän
Myyntin ja markkinoinnin taidot	(!)	(!) TE vaatii enemmän
Kyky hallita oman organisaation toimintaan liittyviä epävarmuustekijöitä	(!) TE vaatii enemmän	(!) TE vaatii enemmän

!!! = vastausten keskiarvo < 1,15, eli lähes kaikki pitävät asiaa erittäin tärkeänä

!! = vastausten keskiarvo 1,16 – 1,45.

! = vastausten keskiarvo 1,46 – 1,99, eli vastausten keskiarvo on enemmän kuin ”jossain määrin tärkeä”

Käytännön liikunnanohjaukseen liittyviä valmiuksia pidettiin yhtä poikkeusta lukuun ottamatta vähintään jossain määrin tärkeitä, eivätkä vastaajat ilmaisseet olennaisia eroja työelämän vaatimusten ja koulutuksen tarjoamien valmiuksien välillä.

Taulukko 32. Käytännön liikunnanohjaus ja –neuvonta

	Ammatti- korkeakoulut	Liikunnan koulutus- keskukset
Työn kannalta olennaisten urheilu- ja liikuntalajien hyvä hallinta	(!!) Koulutus tarjoaa enemmän	(!)
Liikunnan erityisryhmien liikunnanohjaukseen liittyvä osaaminen	(!)	(!)
Lasten tai nuorten liikunnanohjaukseen liittyvä osaaminen	(!!)	(!)
Ravitsemukseen liittyvien asioiden tuntemus	(!)	(!)
Hyvä tietopohja liikunnan perusteista	(!!)	(!!)
Kyky räätälöidä yksittäiselle liikkujalle sopivia liikunta- tai harjoitusohjelmia -	(!)	(!) Koulutus tarjoaa enemmän
Kyky liikkujan henkilökohtaiseen ohjaamiseen	(!)	(!)
Kyky liikuntaryhmän vetämiseen	(!!)	(!!)
Matkailu- ja elämysliikuntaan liittyvien ohjaustilanteiden hyvä hallinta	(') Koulutus tarjoaa enemmän	Koulutus tarjoaa enemmän
Erilaisten liikuntaan ja harjoitteluun liittyvien laitteiden tuntemus ja kyky käyttää niitä	(!)	(!!)

!!! = vastausten keskiarvo < 1,15, eli lähes kaikki pitävät asiaa erittäin tärkeänä

!! = vastausten keskiarvo 1,16 – 1,45.

! = vastausten keskiarvo 1,46 – 1,99, eli vastausten keskiarvo on enemmän kuin ”jossain määrin tärkeä”

' = kyseistä valmiutta ei pidetty työn kannalta erityisen tärkeänä.

Taulukko 33. Muut yleiset työvalmiudet.

	Ammatti- korkeakoulut	Liikunnan koulutus- keskukset
Kyky innostaa alaisia ja/tai työtovereita	(!!) TE vaatii enemmän	(!!) TE vaatii enemmän
Yhden tai useamman vieraan kielen hallinta	Koulutus tarjoaa enemmän	(!) TE vaatii enemmän
Kyky toimia ulkomaisten asiakkaiden tai yhteistyökumppaneiden kanssa		Koulutus tarjoaa enemmän
Viestintätaidot	(!!) TE vaatii enemmän	(!!) TE vaatii enemmän
Kyky tulla toimeen ja työskennellä erilaisten ihmisten kanssa	(!!!) TE vaatii enemmän	(!!!) TE vaatii enemmän
Kyky suunnitella ja organisoida omaa työtä	(!!!) TE vaatii enemmän	(!!!) TE vaatii enemmän
Kyky toteuttaa liikuntatapahtumia, asiakastilaisuuksia, urheilukilpailuja ja vastaavia tapahtumia	(!!) TE vaatii enemmän	(!)
Kyky paikantaa ja ratkoa työssä vastaan tulevia ongelmia EI	(!!) TE vaatii enemmän	(!!) TE vaatii enemmän
Kyky kehittää omaa ammattitaitoa	(!!) TE vaatii enemmän	(!!) TE vaatii enemmän
Kyky tehdä päätöksiä tai valintoja asioissa, joihin liittyy eettisiä ongelmia	(!) TE vaatii enemmän	(!) TE vaatii enemmän

!!! = vastausten keskiarvo < 1,15, eli lähes kaikki pitävät asiaa erittäin tärkeänä

!! = vastausten keskiarvo 1,16 – 1,45.

! = vastausten keskiarvo 1,46 – 1,99, eli vastausten keskiarvo on enemmän kuin ”jossain määrin tärkeä”

Vastausten perusteella liikunnan koulutuskeskukset ja ammattikorkeakoulut ovat onnistuneet hyvin perustehtävässään, eli liikunnanohjauksen perusteiden opetuksessa. Johtamiseen ja organisaation tunteeseen liittyvät näkemykset olivat kriittisempiä, samoin yleisiin työvalmiuksiin liittyvät kommentit. Lukuja tulkittaessa on kuitenkin hyvä muistaa, että vastaajat ovat antaneet vastauksia heille esitettyihin kysymyksiin. Tutkija on siis määrännyt aiheet, joista puhutaan. Jos vastaajia olisi pyydetty vapaasti kommentoimaan koulutuksensa vahvuuksia ja heikkouksia, he eivät välttämättä olisi ottaneet samoja asioita esiin tai asioiden tärkeysjärjestys olisi voinut olla toinen.

Hyvösen (2011, 86 - 87) havainnot tukevat kuitenkin yllä esitettyjä tuloksia. Hän arvioi oman tutkimuksensa pohjalta, että liikuntaneuvojat tarvitsivat

työssään etenkin vuorovaikutustaitoja. Samoin tässä esiteltujen tulosten suuntaisesti myös hänen haastattelemansa henkilöt pitivät tärkeinä asioina organisaation pyörittämiseen liittyviä valmiuksia, samoin kykyä uuden oppimiseen ja sitoutumista työhön. Lappalaisen mukaan liikunnanohjaajat olivat pääosin tyytyväisiä koulutuksensa antamaan liikunta-osaamiseen ja hieman lievemmässä määrin myös viestintävalmiuksiin liittyvään osaamiseen. Positiivisesti arvioitiin myös asiantuntijuuteen liittyvä teoreettinen osaaminen; tiedon hankinta ja työstäminen; ongelmanratkaisutaidot sekä luovuuteen liittyvien asioiden omaksuminen. Koulutuksessa koetut puutteet liittyivät yhteiskunta-, johtamis- ja yrittämisosaamiseen, projektityön ja alan kehittämisen taitoihin sekä niiden asioiden hallintaa, joissa edellytettiin kansainvälisen työn osaamista. (Lappalainen 2009, 11 – 12.)

5

Yhteenvedo ja johtopäätöksiä

5 Yhteenveto ja johtopäätöksiä

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää seuraavia kysymyksiä:

1. Miten opiskelijat liikkuvat maakunnasta toiseen opintopaikkaan valitessaan ja opintojen jälkeen
2. Mikä on opiskelijoiden koulutusura opintoja ennen ja sen jälkeen
3. Miten liikuntaneuvojat ja liikunnanohjaajat ovat työllistyneet opintojensa jälkeen?
4. Mitkä seikat ovat vaikuttaneet työllistymiseen
5. Millaiseksi vastaajat arvioivat työuransa yleisen luonteen
6. Mikä oli vastaajien työtilanne tutkimushetkellä
7. Miten koulutustaan vastaavissa olleet vastaajat arvioivat työnsä vaatimukset ja miten he katsoivat liikunta-alan koulutuksen vastanneen työn haasteisiin.

Tutkimuksen yksityiskohtaiset tulokset esitellään edellä olleissa luvuissa. Seuraavassa vedetään yhteen muutama näiden aiheiden tiimoilta esiin nousut havainto.

Alueellisen liikkuvuuden osalta tuli esiin, että liikunnan koulutuskeskukset rekrytoivat suurimman osan opiskelijoistaan koti- ja naapurimaakunnistaan, mutta tilanne vaihteli voimakkaasti yksikköjen välillä. Ammattikorkeakoulut puolestaan rekrytoivat noin puolet opiskelijoista näiltä alueilta. Vastaajien enemmistö, eli lähes 80 %, asui vastaushetkellä joko opintoja edeltäneessä kotimaakunnassaan tai sen naapurissa. Opiskelijat olivat siis melko uskollisia alkuperäisille kotiseuduilleen. Liikunnan koulutuskeskusten osalta tuli varovaista näyttöä siitä, että jos opiskelemaan siirryttiin muualle kuin koti- tai naapurimaakuntaan, myös myöhempi asuinpaikka sijaitsi todennäköisemmin muualla kuin näissä maakunnissa.

Liikunnanohjaajista enemmistö, lähes 80 %, siirtyi tutkinnon suorittamisen jälkeen koulutusta vastaaviin töihin. Liikuntaneuvojien osalta vastaava luku oli pienempi, eli noin puolet. Lopuista noin 20 % opiskeli ja suurin piirtein yhtä moni oli vaihtanut alaa. Muiden tutkimusten mukaan liikunnanohjaajat kokivat joutuvansa kilpailemaan työpaikoista liikuntaneuvojien kanssa. Tämän työn tulosten perusteella liikunnanohjaajat olivat kuitenkin alan työmarkkinoilla selvästi vahvemmassa asemassa.

Kun vastaajilta kysyttiin työllistymiseen vaikuttaneita seikkoja, erityisesti naiset korostivat työkokemuksen merkitystä. Tutkintotodistukselle ja tutkinnon arvolle työmarkkinoilla pantiin yleensä vähemmän painoa. Kyseessä saattaa olla jossain määrin näköharha, sillä vastaajilta ei kysytty erikseen tutkinnon suorittamisen merkitystä; se on kuitenkin voinut olla keskeinen filittri. Tätä tukee se, että liikunta-alan työmarkkinoilla liikunnanohjaajat ovat liikuntaneuvojia vahvemmassa asemassa. Todennäköisesti siis tutkinnon suorittamisella on merkitystä, ja ammattikorkeakoulututkinto painaa valinnassa jonkin verran enemmän kuin liikunnanohjaajan tutkinto.

Tutkimuksen perusteella vaikuttaa siltä, että liikuntaneuvojan ja liikunnanohjaajan tutkinnot ovat eri asemassa opiskelijoiden koulutusurilla. Liikunnanohjaajan opinnot aloitettiin keskimäärin huomattavasti myöhemmin kuin liikuntaneuvojan opinnot, ja opiskelijoilla oli sen myötä takanaan enemmän työkokemusta ja muuta ammatillista koulutusta.

Opintojen jälkeen opiskelijat siirtyivät yleensä koulutusta vastaaviin töihin. Liikuntaneuvojan opinnot aloitettiin huomattavasti nuorempina ja hieman alle puolet siirtyi opintojen jälkeen koulutusta vastaaviin töihin. Loput menivät muun alan töihin tai jatkoivat opintojaan joko liikunta-alalla tai muualla. Liikuntaneuvojan opinnot sijaitsivat siis ammatillisen koulutuksen alkupäässä, ja monilla oli edessä vielä uusia opintoja tai kokeiluja eri ammattialoilla. Liikuntaneuvojan koulutus on siis palvellut opiskelijoita kahdella tavoin: tukemalla ammattiin siirtymistä ja toisaalta parantamalla jatko-opiskeluvalmiuksia.

Koulutusta vastaaviin töihin siirtyneiden liikunnanohjaajien yleisin työnantaja oli kuntien liikuntatoimi. Liikuntaneuvojat siirtyivät yleisimmin yksityisen sektorin palvelukseen, jos saivat koulutusta vastaavia töitä. Koska kyselyyn vastanneista liikuntaneuvojista vain harvat sijoittuvat kuntien liikuntatoimeen, sosiaali- ja terveyssektorille tai järjestöihin, on vaikea tehdä vertailua siitä, miten liikuntaneuvojien ja liikunnanohjaajien työnkuvat eroavat toisistaan. Yksityisellä sektorilla työskennelleiden osalta voi varovasti arvioida, että liikunnanohjaajilla oli hieman yleisemmin johtamiseen ja organisaation pyörittämiseen liittyviä tehtäviä, kun taas liikuntaneuvojat vastasivat useammin käytännön liikunnanohjauksesta.

Kun vastaajia pyydettiin arvioimaan, miten koulutus oli vastannut työelämän haasteita, koulutusta vastaavissa töissä olevat arvioivat, että koulutus tarjosi hyvät tai erittäin hyvät liikuntaosaamisen valmiudet. Kriittisemmin suhtauduttiin koulutuksen tarjoamiin organisaation pyörittämiseen liittyviin valmiuksiin, samoin yleisiin työvalmiuksiin. Näitä toisaalta pitivät tärkeinä etenkin koulutusta vastaavissa töissä olleet liikuntaneuvojat. Tämä voi välillisesti viitata myös siihen, että liikuntaneuvojat ja liikunnanohjaajat työskentelivät samantapaisissa tehtävissä, mutta liikuntaneuvojan koulutuksen saaneet kokivat koulutuksen tuomat valmiudet hieman kapea-alaisemmiksi.

Kuten johdantoluvussa todettiin, liikuntaneuvojan ja liikunnanohjaajan tutkinnot on rakennettu niin, että edellisen sisältö painottuu enemmän käytännön ohjaustyöhön ja neuvontaan, jälkimmäinen puolestaan johtamiseen, organisaation pyörittämiseen ja erityisasiantuntemusta vaativiin tehtäviin. Käytännössä tämä hierarkia on melko väljä tai liukuva; kummastakin koulutustyyppistä tulee työntekijöitä hyvin samankaltaisiin tehtäviin. Toisaalta koulutustasojen

väläinen ero näyttää tulevan esiin siten, että liikunnanohjaajan tutkinnot suorittaneet ovat työmarkkinoilla vahvemmassa asemassa, eli saavat helpommin koulutusta vastaavia töitä. Työhön sijoittuneiden kesken erot ovat pienempiä, mutta eivät täysin olemattomia.

Avointen vastausten perusteella ainakin joitain liikunnanohjaajia turhautti se että he joutuivat kilpailemaan työpaikoista liikuntaneuvojien kanssa. Sama asia on havaittu myös aiemmissa tutkimuksissa. Tämän tutkimuksen perusteella liikunnanohjaajat näyttävät kuitenkin olevan vahvemmilli liikunta-alan työntekijöitä palkattaessa. Toisaalta näitä kahta tutkintoa vastaavien ammattien osittainen päällekkäisyys voi aiheuttaa sen, että työnantajalla on vahva neuvotteluasema palkkoja ja työnkuvaa määriteltäessä: liikunnanohjaajan on ”pakko” suostua työ- ja palkkaehtoihin, koska työnantaja voi halutessaan palkata työhön myös liikuntaneuvojan. Tämä on kuitenkin tutkimuksen sivutuotteena tullut alustava havainto, ja vaatii vahvistukseen tarkempaa jatko-tutkimusta.

LÄHTEET

Ala-Vähälä Timo (2010). Raportti kuntien erityisliikunnan tilanteesta vuonna 2009. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä. 2010:17.

Arcada (2008). Årsberättelse 2007. Verkkajulkaisu: http://www.arcada.fi/sv/webfm_send/1. (Ladattu 23.1.2012)

Elonen Sanna, Manninen Eeva-Maria (2011). ”Opiskellaan korkeakoulussa jumppatädeiksi!” – Liikunnanohjaajan ammattikorkeakoulututkinnon asema työelämässä ja sen kohtaama arvostus. Opinnäytetyö, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu, Vierumäen yksikkö. Liikunnan ja vapaa-ajan koulutusohjelma. Syksy 2011. (https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/34451/OPINNAEYTYEYO_E_Sanna_Eeva.pdf?sequence=1. Ladattu 15.1.2012.)

Hyvönen Pauliina (2011) Liikuntaneuvojien urapolut. Tutkimus Kisakallion urheiluopistosta vuosina 2005 ja 2006 valmistuneiden liikuntaneuvojien urapoluista. Jyväskylän yliopisto Liikuntatieteiden laitos Liikunnan yhteiskuntatieteiden pro gradu –tutkielma. Kesä 2011.

Lappalainen Leena (2009) Katsaus liikunnanohjaajien (AMK) koulutukseen ja työhön. Liikunnanohjaajien työllistyminen vuosina 2002 – 2008 sekä liikunnanohjaajien kokemuksia ammattikorkeakoulutuksesta ja työelämän vaatimuksista. Kajaanin ammattikorkeakoulun julkaisusarja B 12/2009.

Opetushallitus (2001). Ammatillisen peruskoulutuksen opetussuunnitelman ja näyttötutkinnon perusteet. Ohjauksen perustutkinto. Liikunnanohjauksen koulutusohjelma. Liikuntaneuvoja. 2001. Helsinki: Opetushallitus.

Opetusministeriö (2009). Urheiluopistoverkosto 2010-luvulla. Urheiluluopistojen koulutuksen ja verkostoyhteistyön kehittämislinjauksia. Opetusministeriön julkaisuja 2009:41.

Stenström Marja-Leena, Laine Kati, Valkonen Sakari (2005). Ammattikorkeakoulu väylänä työelämään. Hallinnon ja kaupan, tekniikan ja liikenteen sekä sosiaali- ja terveysaloilta valmistuneiden työelämään sijoittuminen ja työelämätaidot. Koulutuksen tutkimuslaitos, Tutkimuslustoista 21. Jyväskylä 2005.

Visanti Marja-Liisa (toim.) (2002). Ammattialakuvaukset ja osaamistarpeet ammatillisessa peruskoulutuksessa 2002. Opetushallitus 2002. Verkkajulkaisu http://www.oph.fi/download/49129_ammattialakuvaukset_ja_osaamistarpeet_ammattillisessa_peruskoulutuksessa_2002.pdf. (Tulostettu 23.1.2012)

LIITTEET

LIITE 1

Liikuntaneuvojan opintoja opiskelleille
lähetetty kysely saatteineen

LIITE 2

Liikunnanohjaajan opintoja opiskelleille
lähetetty kysely saatteineen

LIITE 1

Arvoisa vastaanottaja

Jyväskylän yliopiston Koulutuksen tutkimuslaitos tekee tutkimuksen liikuntaneuvojien työllistymisestä ja työurista. Tutkimukseen on valittu otos vuonna 2001 ja 2004 opintonsa aloittaneista, sekä valmistuneista että opintonsa keskeyttäneistä.

Oppilaitoksilta saamiemme tietojen mukaan sinä kuulut kyseiseen ryhmään. Osoitetietosi on saatu Väestörekisterikeskukselta ja ne hävitetään tutkimuksen valmistuttua.

Tutkimus rahoitetaan opetus- ja kulttuuriministeriön liikuntatutkimuksen määrärahoista. Tutkimusta johtaa professori Jussi Välimaa Koulutuksen tutkimuslaitokselta ja tutkijana toimii FM Timo Ala-Vähälä.

Toivomme, että vastaat kyselyyn. Tietosi ovat arvokkaita, tutkimusta voidaan hyödyntää kulutusta kehitettäessä sekä arvioitaessa koulutustarvetta. Vastauksesi tallennetaan nimettöminä, eikä niitä voi yhdistää henkilöösi.

Pyydämme palauttamaan täytetyn lomakkeen oheisessa kuoressa pe. 26.8.2011 mennessä.

Jos sinulla on asiaan liittyviä kysymyksiä tai kommentteja, voit ottaa yhteyttä puhelimitse tai sähköpostitse.

Ystävällisin terveisin

Jyväskylässä 15.8.2011

Timo Ala-Vähälä

Tutkija,

Koulutuksen tutkimuslaitos

Jyväskylän yliopisto

Yhteystiedot

Puhelin: 040 734 1466

Sähköposti: timo.ala-vahala@jyu.fi

Kysely liikuntaneuvojan tutkinnon suorittaneiden ja opintonsa keskeyttäneiden työllistymisestä

1. Sukupuoli Mies ( ) Nainen ( )

2. Syntymävuosi .....

3a. Oppilaitos

	Valitse oikea vaihtoehto
Kisakallion urheiluopisto	( )
Lapin urheiluopisto	( )
Liikuntakeskus Pajulahti	( )
Suomen urheiluopisto	( )
Tanhuvaaran Urheiluopisto	( )
Varalan Urheiluopisto	( )

3b. Valmistuini tai keskeytin opintoni vuonna .....

4. Tutkinnon kesto

	Ilmoita oikea koulutusvaihtoehto
Peruskoulupohjainen 3-vuotinen koulutus	( )
Ylioppilaspohjainen 2-vuotinen koulutus	( )

5. Maakunta, jossa asuit ennen opintojen aloittamista ja jossa asut nyt. Merkitse rasti kumpaankin sarakkeeseen. Valitse yksi vaihtoehto kummastakin.

	Kotimaakuntani ennen opintojen aloittamista	Nykyinen kotimaakuntani
Ahvenanmaa	( )	( )
Etelä-Karjala	( )	( )
Etelä-Pohjanmaa	( )	( )
Etelä-Savo	( )	( )
Kainuu	( )	( )
Kanta-Häme	( )	( )
Keski-Pohjanmaa	( )	( )
Keski-Suomi	( )	( )
Kymenlaakso	( )	( )
Lappi	( )	( )
Pirkanmaa	( )	( )
Pohjanmaa	( )	( )
Pohjois-Karjala	( )	( )
Pohjois-Pohjanmaa	( )	( )
Pohjois-Savo	( )	( )
Päijät-Häme	( )	( )
Satakunta	( )	( )
Uusimaa	( )	( )
Varsinais-Suomi	( )	( )
Ulkomailla, missä? ...	( )	( )

6. Ylin suoritettu yleissivistävä tutkinto ennen liikuntaneuvojan tutkintoa

Koulutuksen taso	Rastita sopivin vaihtoehto
Peruskoulu tai vastaava	( )
Ylioppilastutkinto tai vastaava (esimerkiksi ulkomainen tutkinto)	( )

7. Ylin suoritettu ammatillinen tutkinto ennen liikuntaneuvojan tutkintoa

Ammatillisen koulutuksen taso	Rastita sopivin vaihtoehto
Ei aiempaa ammatillista koulutusta	( )
Toisen asteen (ammattikoulu ym.) ammatillinen koulutus, mikä? ...	( )
Opistotason tutkinto, mikä? ...	( )
Ammattikorkeakoulututkinto, mikä? ...	( )
Yliopistotutkinto (kandidaatti), mikä?...	( )
Yliopistotutkinto (maisteri), mikä? ...	( )
Muu, mikä? ...	( )

8. Liikuntaneuvojen tutkinnon suorittamisen tai opintojen keskeyttämisen jälkeen suoritettu muu ammatillinen koulutus (Tähän ei tarvitse merkitä kesken olevaa koulutusta)

Koulutuksen luonne	Rastita koulutushistoriaasi sopiva vaihtoehto, vastaa mahdolliseen lisäkysymykseen
Ei muita ammatillisia tutkintoja liikuntaneuvojan opintojen jälkeen	( )
Toisen asteen ammatillinen tutkinto, mikä? ...	( )
Liikunta-alan ammattikorkeakoulututkinto	( )
Liikunta-alan ylempi ammattikorkeakoulututkinto	( )
Muu ammattikorkeakoulututkinto, mikä? ...	( )
Liikunta-alan alempi yliopistotutkinto (kandidaatti)	( )
Liikunta-alan ylempi yliopistotutkinto (maisteri)	( )
Muu alempi yliopistotutkinto (kandidaatti), mikä? ...	( )
Muu ylempi yliopistotutkinto (maisteri), mikä?	( )
Muu tutkinto, mikä?	( )

9. Liikuntaan liittyvä aktiivisuus ennen opintojen aloittamista. Vastaa kaikkiin osioihin.

Liikunta-aktiivisuuden luonne	Vastaa kaikkiin osioihin
Olen ollut (olen edelleen) aktiivinen kilpaurheilija	Kyllä ( ) Ei ( )
Olen muuten harrastanut aktiivisesti urheilua tai kuntoliikuntaa lähes koko ikäni	Kyllä ( ) Ei ( )
	Jatkuu ...

Minulla on (ollut) yksi tai useampia harrastuksia, jotka vaativat hyvää kuntoa ja/tai ruumiinhallintaa (esim. kiipeily, tanssi, sukellus)	Kyllä ( ) Ei ( )
Olen harrastukseksi vetänyt lasten tai aikuisten liikuntaryhmiä urheiluseuroissa tai muualla	Kyllä ( ) Ei ( )
Olen harrastukseksi valmentanut joukkuetta tai yksittäistä urheilijaa	Kyllä ( ) Ei ( )
Olen osallistunut urheiluseuran toiminnan pyörittämiseen	Kyllä ( ) Ei ( )
En ole erityisemmin urheillut tai harrastanut muuta liikuntaa	Kyllä ( ) Ei ( )

10. Työkokemus ennen liikuntaneuvojan opintojen aloittamista. Voit listata seuraavaan sekä päätoimiset että sivutoimiset työsuhteesi.

Työkokemuksen luonne	Rastita kaikki sopivat vaihtoehdot	Työkokemuksen kesto, kk
Liikunnanohjaaja, liikuntaryhmien vetäjä	Kyllä ( ) Ei ( )	
Myynnin ja asiakaspalvelun tehtävät liikunta-alalla	Kyllä ( ) Ei ( )	
Liikuntavälineiden, kenttien tai rakennusten ylläpito ja huolto	Kyllä ( ) Ei ( )	
Ammattimainen valmennus	Kyllä ( ) Ei ( )	
Muu liikunta-alan työkokemus, mikä? ...	Kyllä ( ) Ei ( )	
Muu kuin liikunta-alan työkokemus, mainitse keskeisimmät ...	Kyllä ( ) Ei ( )	

11. Millaista työkokemusta olet saanut liikuntaneuvojan opintojen aikana?

	Vastaa kaikkiin osioihin
Opintoihin sisältyvä työharjoittelu Suomessa	Kyllä ( ) Ei ( )
Opintoihin sisältyvä työharjoittelu ulkomailla	Kyllä ( ) Ei ( )
Opinnäytetyö oppilaitoksen ulkopuoliselle taholle	Kyllä ( ) Ei ( )
Osallistuminen tutkimus- tai kehityshankkeeseen (esim. tutkimusapulaisena)	Kyllä ( ) Ei ( )
Liikunta-alan kesätyö Suomessa	Kyllä ( ) Ei ( )
Liikunta-alan kesätyö ulkomailla	Kyllä ( ) Ei ( )
Liikunta-alan töissä muina loma-aikoina	Kyllä ( ) Ei ( )
Liikunta-alan töissä jatkuvasti opintojen ohessa	Kyllä ( ) Ei ( )
Muut kuin liikunta-alan kesätyöt	Kyllä ( ) Ei ( )
Muut kuin liikunta-alan työt muina loma-aikoina ja opintojen ohessa	Kyllä ( ) Ei ( )
Oman yrityksen pyörittäminen opintojen ohessa	Kyllä ( ) Ei ( )
Muu, mikä?...	Kyllä ( ) Ei ( )

12. Opintojen sujuminen; mikä seuraavista väittämistä kuvaa parhaiten liikuntaneuvojan opintojesi kulkua?

	Valitse sopivin vaihtoehto (yksi vaihtoehto)
Opintoni sujuivat alusta loppuun hyvin tai erittäin hyvin	( )
Opintoni sujuivat ilman suurempia hankaluuksia	( )
Minun oli vaikea selvittää jostain/joistain opintojaksoista	( )
Minusta tuntui kaiken aikaa, että opinnot sujuivat huonosti, mutta suoritin silti opintoni loppuun	( )
	Jatkuu ...

Jouduin väliaikaisesti keskeyttämään opintoni, mutta palasin ja suoritin opintoni loppuun.	( )
Olen keskeyttänyt opintoni	( )
Muu, mikä?...	( )

13. Jos keskeytit opintosi pysyvästi, niin mitkä olivat siihen pääasialliset syyt?

Keskeyttämisen syy	Arvioi jokaisen väittämän osalta, vaikuttiko asia sinun keskeyttämispäätökseesi		
	Vaikutti vahvasti	Vaikutti vähän	Ei merkitystä
Kiinnostava työpaikka sai minut luopumaan opinnoista	( )	( )	( )
Kilpaurheilu ja siihen liittyvä harjoittelu vaikeuttivat opiskelua	( )	( )	( )
Tulin siihen tulokseen, etten tahdo tehdä töitä liikunta-alalla	( )	( )	( )
Tulin siihen tulokseen, että terveydelliset syyt estävät opinnot ja/tai alalla työskentelyn	( )	( )	( )
Siirryin opiskelemaan jotain muuta alaa	( )	( )	( )
Siirryin opiskelemaan liikunta-alaa ammattikorkeakouluun tai yliopistoon	( )	( )	( )
Opiskelu oli liian raskasta	( )	( )	( )
Opiskelu oli liian vaikeaa	( )	( )	( )
Opiskelu ei ollut riittävän haasteellista	( )	( )	( )
En pitänyt opiskelupaikkani henkisestä ilmapiiristä	( )	( )	( )
Päihteiden käyttöni vaikeutti opintoja	( )	( )	( )
Taloudelliset syyt vaikeuttivat opintoja	( )	( )	( )
Oppilaitoksen sijainti	( )	( )	( )
Opiskelu sisäoppilaitoksessa ei sopinut minulle	( )	( )	( )
Lähiomaiseni tai muu tärkeä henkilö väheksyi opintojani ja/tai tahtoi että lopetan ne	( )	( )	( )
Kohtaamani onnettomuus tai kriisi pakotti minut keskeyttämään opintoni (Sairaus, avioero ym.)	( )	( )	( )
Lähiomaistani kohdannut onnettomuus tai kriisi pakotti minut keskeyttämään opintoni (Sairaus, avioero ym.)	( )	( )	( )
Katsoin, että on tärkeämpää jäädä kotiin hoitamaan lastani/lapsiani	( )	( )	( )
Ryhdyin omaishoitajaksi	( )	( )	( )
Muu syy, mikä?...	( )	( )	( )

14. Miten sait ensimmäisen vakituisen työpaikkasi liikuntaneuvojan tutkinnon suorittamisen tai opintojen keskeyttämisen jälkeen? Jos olet suorittanut varusmiespalveluksen melko pian opinnot lopetettuasi, arvioi työn saanti varusmiespalvelun loppumisesta lähtien.

	Valitse sopivin vaihtoehto (yksi) ja vastaa mahdolliseen lisäkysymykseen
Sain työpaikan liikunta-alalta heti tutkinnon suoritettuani tai opinnot keskeytettyäni	( )
Sain työpaikan liikunta-alalta työnhaun jälkeen	( ), hain töitä noin ... kk
Liikunta-alan työurani alkoi erilaisilla määrä-aikaisilla, osa-aikaisilla tai muuten ”epätyypillisillä” työsuhteilla	( )
Sain ensimmäisen työpaikkani joltain muulta kuin koulutustani vastaavalta alalta	( ), hain töitä noin ...kk
Ryhdyin uudelleen opiskelijaksi, opintoni ovat edelleen kesken	( ), hain töitä tai opiskelupaikkaa noin .... kk
Suoritin toisen tutkinnon, ja sain töitä sen jälkeen	( )
Suoritin toisen tutkinnon, mutta en ole saanut töitä sen jälkeen	( )
Ryhdyin suoraan liikunta-alan yrittäjäksi	( )
Aloin hoitaa lapsia tai ryhdyin omaishoitajaksi	( )
En ole saanut vakituisia töitä tutkinnon suorittamisen tai opintojen keskeyttämisen jälkeen	( )
Muu vaihtoehto, mikä? ...	( )

15. Seuraavassa muutamia työuraa ja työkokemusta koskevia kysymyksiä. (Kaikki vastaavat)

	Vastaa jokaiseen kysymykseen
Miten monta työsuhdetta (myös muulta kuin liikunnan alalta) sinulla on ollut liikunnanohjaajaksi valmistumisen tai opintojen keskeyttämisen jälkeen?	... kpl
Oletko toiminut yrittäjänä tai freelance työntekijänä	Kyllä ( ) Ei ( )
Oletko ollut työttömänä valmistumisesi tai opintojesi keskeyttämisen jälkeen?	Kyllä ( ), työttömänä yhteensä noin ...kk Ei ( )
Olen ollut pysyvästi työelämän ulkopuolella (esim. työttömänä, opiskelijana, kotiäitinä tai -isänä)	Kyllä ( ) Ei ( )
Olen ollut valmistumisen tai opintojenkeskeyttämisen jälkeen päätoiminen kilpaurheilija	Kyllä ( ) yhteensä n. ...kk Ei ( )

16. Mikä seuraavista väittämistä kuvaa mielestäsi parhaiten tähänastista työuraasi?

	Valitse sopivin vaihtoehto (yksi vaihtoehto)
Työllistyminen oli helppoa, ja koen vakiinnuttaneeni asemani liikunta-alan työntekijänä	( )
Aluksi työllistymiseni oli vaikeaa, mutta nyt koen vakiinnuttaneeni asemani liikunta-alan työntekijänä	( )
Aluksi työsuhteeni olivat lyhyitä tai muuten epävarmoja, mutta nyt koen vakiinnuttaneeni asemani liikunta-alan työntekijänä	( )
Sain aluksi vakituiselta vaikuttavan työpaikan, mutta nyt olen työtön tai hyvin epävarma työn jatkumisen suhteen	( )
	Jatkuu ...

Valmistuttuani sain työtä liikunta-alalta, mutta sen jälkeen olen ryhtynyt yrittäjäksi tai vaihtanut alaa toisen alan työntekijäksi	( )
Valmistuttuani sain työtä liikunta-alalta, mutta olen sen jälkeen palannut opiskelijaksi	( )
Valmistuttuani olen pääosin työllistännyt itseni liikunta-alan yrittäjänä	( )
Valmistuttuani olen työllistynyt tai toimin yrittäjänä alalla, joka ei vastaa liikunta-alan koulutustani	( )
Työurani koostuu määräaikaisista työsuhteista, tukityöllistymisestä ja/tai työttömyysjaksoista	( )
Liikuntaneuvojan opinnoista valmistuttuani tai keskeyttämiseni jälkeen olen pääasiallisesti opiskellut jossain toisessa oppilaitoksessa	( )
Olen ollut käytännössä pitkäaikaistyötön valmistumisestani tai opintojen keskeyttämisestä lähtien	( )
En ole aloittanut työuraani, koska hoidan kotona lapsia tai toimin omaishoitajana	( )
Sairaus tai vamma on estänyt minua aloittamassa työuraani	( )
Muu, mikä? ...	( )

17. Jos olet (ollut) valmistumisesi tai opintojesi keskeyttämisen jälkeen liikunta-alan palkkatyössä, niin mitkä seuraavista seikoista vaikuttivat ensimmäisen työpaikan saantiin (Tähän voivat vastata sekä valmistuneet että opintonsa keskeyttäneet.)

	Arvioi jokaisen seikan osalta, vaikuttiko se sinun työllistymiseesi		
	Vaikutti paljon	Vaikutti jonkun verran	Ei merkitystä
Koulutusta edeltänyt työkokemukseni	( )	( )	( )
Koulutukseen sisältynyt työnantajalle tehty työharjoittelu	( )	( )	( )
Työnantajalle tehty opinnäyte tai muu harjoitustyö	( )	( )	( )
Koulutuksen aikana hankittu työkokemus	( )	( )	( )
Hyvin arvosanoin suoritetut opinnot	( )	( )	( )
Koulutuksen jälkeen tehdyt lyhyet työkeikat tai muut epätyypilliset työsuhteet	( )	( )	( )
Liikuntaneuvojan tutkinnon korkea arvostus työmarkkinoilla	( )	( )	( )
Liikuntaneuvojan tutkinnon suorittamisen jälkeen hankkimani liikunta-alan lisä- tai täydennyskoulutus	( )	( )	( )
Muu ennen liikuntaneuvojan tutkintoa ennen hankkimani ammatillinen koulutus	( )	( )	( )
Muu liikuntaneuvojan tutkinnon jälkeen hankkimani ammatillinen koulutus	( )	( )	( )
Työnantaja luotti ammattitaitooni hänelle/heille aiemmin tekemieni työjaksojen ansiosta	( )	( )	( )
Työnantaja oli sukulaiseni tai hyvä tuttu itselleni tai lähiomaisilleni	( )	( )	( )
Aiempien työnantajieni suositukset	( )	( )	( )
Jonkun muun henkilön suositukset	( )	( )	( )
Kilpaurheilu-uralla hankitut kontaktit ja/tai hyvä maine	( )	( )	( )
Työpaikkaan oli minun lisäksi tarjolla vain vähän tai ei yhtään varteenotettavia hakijoita	( )	( )	( )
Muu, mikä?...	( )	( )	( )

18. Tämänhetkinen työtilanteesi. Valitse sopivin vaihtoehto. Jos teet useampia asioita samaan aikaan, esimerkiksi opiskelet ja käyt työssä, valitse se vaihtoehto, jota pidät ensisijaisena. (Kaikki vastaavat)

Nykyisen työsi luonne.	Valitse sopivin vaihtoehto (vain yksi vaihtoehto), vastaa tarvittaessa lisäkysymykseen
Työskentelen liikunta-alan koulutusta vastaavissa tehtävissä kunnan liikuntatoimen tai vastaavia palveluja tarjoavan tahon palveluksessa	( )
Työskentelen liikunta-alan koulutusta vastaavissa tehtävissä julkisten tai yksityisten sosiaali- ja terveystalvelujen piirissä	( )
Työskentelen liikuntapalveluja tarjoavassa yrityksessä (kuntokeskus tai vastaava)	( )
Työskentelen elämysliikunnan palveluja tarjoavassa tai matkailualan yrityksessä (esim. hiihtokeskus, matkatoimisto...)	( )
Työskentelen urheiluvälineitä myyvässä, huoltavassa ja/tai vuokraavassa liikkeessä	( )
Työskentelen liikunta-alan koulutusta vastaavissa tehtävissä urheilujärjestössä, muussa järjestössä, seurakunnassa tai muulla kolmannella sektorilla.	( )
Työskentelen liikuntaan liittyvissä tehtävissä koulussa tai muussa oppilaitoksessa	( )
Työskentelen liikuntaan liittyvissä tehtävissä viestintäalan yrityksessä tai organisaatiossa (lehti, radio, internet-viestintä ym.)	( )
Teen liikunta-alan koulutusta vastaavaa työtä freelance -pohjalta	( )
Olen päätoiminen kilpaurheilija	( )
Opiskelen toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa jotain muuta kuin liikunta-alaa, mitä?	( )
Opiskelen ammattikorkeakoulussa liikunta-alaa	( )
Opiskelen ammattikorkeakoulussa muuta kuin liikunta-alaa, mitä?....	( )
Opiskelen yliopistossa liikunta-alaa	( )
Opiskelen yliopistossa muuta kuin liikunta-alaa, mitä? ...	( )
Toimin liikunta-alan yrittäjänä	( ), yrityksen toimiala .....
Toimin muun alan yrittäjänä	( ), yrityksen toimiala .....
Minulla on erilaisia lyhytaikaisia työsuhteita tai toimeksiantoja liikunta-alalla ja/tai sen ulkopuolella	( )
Olen työvoimaviranomaisten tukemassa työssä, työllistymishankkeessa tai työharjoittelussa	( )
Olen työtön	( )
Hoidan lapsia kotona	( )
Toimin omaishoitajana	( )
Suoritan asevelvollisuuttani	( )
Muu, mikä?...	( )

19. Jos teet työtä palkattuna työntekijänä, niin mikä seuraavista vaihtoehdoista kuvaa parhaiten työsuhteesi luonnetta. Valitse sopivin (yksi) vaihtoehto.

Vakituinen kokopäivätyö	( )
Määräaikainen kokopäivätyö	( )
Osa-aikatyö	( ), työskentelen noin ... tuntia viikossa
Muu, mikä? ...	( )

20. Jos työskentelet liikunta-alalla (esim. työntekijänä, yrittäjänä, freelance –työntekijänä), niin millaisista tehtävistä työsi pääasiallisesti koostuu

Työn luonne	Keskeisin tehtäväni	Teen jossain määrin tai kausittain	Ei kuulu vastuulleni
Liikuntaryhmien vetäminen	( )	( )	( )
Yksilöllinen liikunnanohjaus	( )	( )	( )
Kilpaurheilijoiden valmentaminen	( )	( )	( )
Asiakaspalvelu (myynti, opastus)	( )	( )	( )
Ravitsemusneuvonta	( )	( )	( )
Toiminta eräoppaana, sukellusretkien vetäjänä, hiihdonopettajana, tai muut vastaavat tehtävät matkailun ja/tai elämysliikunnan alalla	( )	( )	( )
Liikuntapalvelujen tai liikuntatoiminnan johtaminen, hallinnointi, toiminnan suunnittelu ja markkinointi (esimerkiksi kunnassa, yrityksessä, seurassa, järjestössä.)	( )	( )	( )
Organisaation pyörittämiseen liittyvät käytännön tehtävät (erilaiset raportoinnit, tarvikkeiden tilaukset ja muut työn vaatimat käytännön järjestelyt)	( )	( )	( )
Liikuntatilojen ylläpito ja huolto	( )	( )	( )
Liikuntaan liittyvä viestintä (lehtijutut, muu media)	( )	( )	( )
Muu, mikä?...	( )	( )	( )

21. Seuraavassa on lueteltu joukko työssä tarvittavia taitoja. Miten olennaisina pidät niitä niiden töiden kannalta, joita nyt teen työntekijänä tai yrittäjänä? (Jos opiskelet, olet työtön tai työmarkkinoiden ulkopuolella, sinun ei tarvitse vastata tähän kysymykseen.)

	Erittäin tärkeä	Jossain määrin merkitystä	Ei merkitystä
Hyvä yleisnäkemys oman organisaation (esimerkiksi kunnan liikuntatoimi, oma yritys, seura) toiminnasta	( )	( )	( )
Hyvä yleisnäkemys oman organisaation toimintaympäristöstä (yhteistyökumppanit, kilpailijat, keskeiset asiakasryhmät)	( )	( )	( )
Kyky pyörittää oman organisaation hallintoa	( )	( )	( )
Kyky toimia esimiehenä	( )	( )	( )
Myynnin ja markkinoinnin taidot	( )	( )	( )
Kyky innostaa ja motivoida alaisia ja/tai työtovereita	( )	( )	( )
			Jatkuu ...

Yhden tai useamman vieraan kielen hallinta. Mikä/mitkä? ...	( )	( )	( )
Kyky toimia ulkomaisten asiakkaiden tai yhteistyökumppaneiden kanssa	( )	( )	( )
Viestintätaidot (kirjoittaminen, esiintyminen)	( )	( )	( )
Työn kannalta olennaisten urheilu- ja liikuntalajien hyvä hallinta	( )	( )	( )
Liikunnan erityisryhmien (huonokuntoiset ikääntyneet, vammaiset, pitkäaikaissairaat) liikunnanohjaukseen liittyvä osaaminen	( )	( )	( )
Lasten tai nuorten liikunnanohjaukseen liittyvä osaaminen			
Ravitsemukseen liittyvien asioiden tuntemus	( )	( )	( )
Hyvä tietopohja liikunnan perusteista (harjoittelun vaikutukset, liikuntavammojen ennaltaehkäisy ym.)	( )	( )	( )
Kyky räätälöidä yksittäiselle liikkujalle sopivia liikunta- tai harjoitusohjelmia	( )	( )	( )
Kyky liikkujan henkilökohtaiseen ohjaamiseen	( )	( )	( )
Kyky liikuntaryhmän vetämiseen	( )	( )	( )
Matkailu- tai elämysliikuntaan liittyvien ohjaustilanteiden hyvä hallinta (eräretket, sukellusretket ym.)	( )	( )	( )
Erilaisten liikuntaan ja harjoitteluun liittyvien laitteiden tuntemus, ja kyky käyttää niitä (esim. kuntoilu- ja urheiluvälineet; testauslaitteet, liikuntapaikkojen varustus)	( )	( )	( )
Kyky tulla toimeen ja työskennellä erilaisten ihmisten kanssa	( )	( )	( )
Kyky suunnitella ja organisoida omaa työtä	( )	( )	( )
Kyky toteuttaa liikuntatapahtumia, asiakastilaisuuksia, urheilukilpailuja ja vastaavia tapahtumia	( )	( )	( )
Kyky paikantaa ja ratkoa työssä vastaan tulevia ongelmia (kuten ihmisen väliset riidat, tapahtumien organisoinnissa ja toteutuksessa vastaan tulevat ennakoimattomat vaikeudet)	( )	( )	( )
Kyky hallita oman organisaation toimintaan liittyviä epävarmuustekijöitä (esimerkiksi toiminnan rahoitus, asiakasvirrat)	( )	( )	( )
Kyky kehittää omaa ammattitaitoa	( )	( )	( )
Kyky tehdä päätöksiä tai valintoja asioissa, joihin liittyy eettisiä ongelmia	( )	( )	( )
Muu, mikä? ...	( )	( )	( )

22. Seuraavassa on lueteltu samat taidot kuin edellisessä kysymyksessäkin. Arvioi nyt, missä määrin liikuntaneuvojan koulutuksesi on tukenut näiden taitojen kehittymistä

	Tukenut erittäin paljon	Tukenut jossain määrin	Ei merkitystä
Hyvä yleisnäkemyksesi oman organisaation (esimerkiksi kunnan liikuntatoimi, oma yritys, seura) toiminnasta	( )	( )	( )
Hyvä yleisnäkemyksesi oman organisaation toimintaympäristöstä (yhteistyökumppanit, kilpailijat, keskeiset asiakasryhmät)	( )	( )	( )
Kyky pyörittää oman organisaation hallintoa	( )	( )	( )
Kyky toimia esimiehenä	( )	( )	( )
Myynnin ja markkinoinnin taidot	( )	( )	( )
Kyky innostaa ja motivoida alaisia ja/tai työtovereita	( )	( )	( )
Yhden tai useamman vieraan kielen hallinta. Mikä/mitkä? ...	( )	( )	( )
Kyky toimia ulkomaisten asiakkaiden tai yhteistyökumppaneiden kanssa	( )	( )	( )
Viestintätaidot (kirjoittaminen, esiintyminen)	( )	( )	( )
Työn kannalta olennaisten urheilu- ja liikuntalajien hyvä hallinta	( )	( )	( )
Liikunnan erityisryhmien (huonokuntoiset ikääntyneet, vammaiset, pitkäaikaissairaat) liikunnanohjaukseen liittyvä osaaminen	( )	( )	( )
Lasten tai nuorten liikunnanohjaukseen liittyvä osaaminen	( )	( )	( )
Ravitsemukseen liittyvien asioiden tuntemus	( )	( )	( )
Hyvä tietopohja liikunnan perusteista (harjoittelun vaikutukset, liikuntavammojen ennaltaehkäisy ym.)	( )	( )	( )
Kyky räätälöidä yksittäiselle liikkujalle sopivia liikunta- tai harjoitusohjelmia	( )	( )	( )
Kyky liikkujan henkilökohtaiseen ohjaamiseen	( )	( )	( )
Kyky liikuntaryhmän vetämiseen	( )	( )	( )
Matkailu- tai elämysliikuntaan liittyvien ohjaustilanteiden hyvä hallinta (eräretket, sukellusretket ym.)	( )	( )	( )
Erilaisten liikuntaan ja harjoitteluun liittyvien laitteiden tuntemus, ja kyky käyttää niitä (esim. kuntoilu- ja urheiluvälineet; testauslaitteet, liikuntapaikkojen varustus)	( )	( )	( )
Kyky tulla toimeen ja työskennellä erilaisten ihmisten kanssa	( )	( )	( )
Kyky suunnitella ja organisoida omaa työtä	( )	( )	( )
Kyky toteuttaa liikuntatapahtumia, asiakastilaisuuksia, urheilukilpailuja ja vastaavia tapahtumia	( )	( )	( )
Kyky paikantaa ja ratkoa työssä vastaan tulevia ongelmia (kuten ihmisten väliset riidat, tapahtumien organisoimisessa ja toteutuksessa vastaan tulevat ennakoimattomat vaikeudet)	( )	( )	( )
Kyky hallita oman organisaation toimintaan liittyviä epävarmuustekijöitä (esimerkiksi toiminnan rahoitus, asiakasvirrat)	( )	( )	( )
			Jatkuu ...

Kyky kehittää omaa ammattitaitoa	( )	( )	( )
Kyky tehdä päätöksiä tai valintoja asioissa, joihin liittyy eettisiä ongelmia	( )	( )	( )
Muu, mikä? ...	( )	( )	( )

23. Jos opiskelit – tai olet liikuntaneuvojan tutkinnon jälkeen opiskellut - liikuntaa tai sitä sivuavaa alaa (fysioterapia, tanssi, hieronta ym.), niin miten arvioit suorittamiesi – tai keskeyttämiesi – liikuntaneuvojan opintojen tukeneen opintojasi

	Tukee erittäin paljon	Tukee jonkin verran	Ei merkitystä
Liikuntaneuvojan opinnot valmensivat pääsykokeen liikunnallisuutta mittaaviin osiin	( )	( )	( )
Liikuntaneuvojan opinnot valmensivat pääsykokeen muihin mahdollisiin soveltuvuutta mittaaviin osiin	( )	( )	( )
Liikuntaneuvojan opinnot valmensivat pääsykokeen (mahdollisiin) kirjallisiin osiin	( )	( )	( )
Liikuntaneuvojan opinnot ovat auttaneet minua suoriutumaan nykyisten opintojeni liikunnallisesti vaativista osista	( )	( )	( )
Liikuntaneuvojan opinnot ovat auttaneet minua selviytymään nykyisten opintojeni kirjallisista osista (luennot, kirjatentit, seminaarityöt ym.)	( )	( )	( )
Liikuntaneuvojan opinnot ovat olleet hyödyksi suorittaessani nykyisiin opintoihin liittyviä harjoittelujaksoja	( )	( )	( )
Liikuntaneuvojen opintojen ansiosta minun on helpompi löytää kesätoita tai työskennellä opintojen ohessa	( )	( )	( )
Muu hyöty, mikä? ...	( )	( )	( )

24. Jos olet nyt työssä tai toimit yrittäjänä tai freelance -työntekijänä, niin millaiseksi arvioit asemasi työmarkkinoilla

	Valitse todennäköisin vaihtoehto
Oman arvioni mukaan työllisyyteni on tällä hetkellä erittäin hyvin turvattu	( )
Olen melko luottavainen töittäni tai yritykseni toiminnan jatkumiseen	( )
On mahdollista, että työni loppuvat taloudellisten syiden tai säästötoimien vuoksi	( )
Olen melko varma, että joudun lähitulevaisuudessa työttömäksi tai lopettamaan yritykseni toiminnan	( )
Muu, mikä?...	( )
Olen tällä hetkellä työmarkkinoiden ulkopuolella, enkä siksi voi vastata tähän kysymykseen	( )

25. Jos olet ollut enimmäkseen työtön tai työnsaanti on ollut vaikeaa, mitkä seikat ovat mielestäsi vaikeuttaneet työnsaantia (Jos koet ettei työhön sijoittumisessa ole ollut ongelmia, sinun ei tarvitse vastata tähän.)

	Erittäin tärkeä	Jossain määrin merkitystä	Ei merkitystä
Asuinseudullani ei ole tarjolla liikuntaneuvojan koulutusta vastaavia töitä, enkä tahdo tai voi muuttaa muualle työn perään	( )	( )	( )
En ole löytänyt itseäni kiinnostavaa liikuntaneuvojan koulutusta vastaavaa työtä	( )	( )	( )
Työkokemuksen puute	( )	( )	( )
Tutkinnon huono arvostus työmarkkinoilla	( )	( )	( )
Olen suorittanut tutkinnon huonoin arvosanoin	( )	( )	( )
Puutteelliset tietotekniikkataidot	( )	( )	( )
Puutteellinen kielitaito	( )	( )	( )
Jokin muu puute liikuntaneuvojan ammattitaidossa	( )	( )	( )
Terveysteen liittyvä este vaikeuttaa työnsaantia	( )	( )	( )
Luulen, että olen jostain syystä joutunut huonoon maineeseen alueeni työnantajien piirissä	( )	( )	( )
Luulen, että minua syrjitään työhaussa ikäni, sukupuoleni, kulttuuritaustani tai jonkin muun syyn vuoksi	( )	( )	( )
Perheeseen tai muuhun elämäntilanteeseen liittyvä syy on vaikeuttanut työnhakua	( )	( )	( )
Minusta tuntuu, että en jaksa hakea aktiivisesti töitä	( )	( )	( )
Koen työnhakutilanteen erittäin ahdistavana	( )	( )	( )
Muu syy, mikä?...	( )	( )	( )

26. Jos olet nyt työtön tai muuten työmarkkinoiden ulkopuolella, niin miten helpoksi arvioit uuden työn löytämisen (Työssäkävien, yrittäjien ja opiskelijoiden ei tarvitse vastata tähän)

	Valitse tilannettasi parhaiten kuvaava vaihtoehto (yksi vaihtoehto)
Olen varma tai melko varma, että työllistyn noin vuoden sisällä liikunta-alalle	( )
Olen varma tai melko varma, että työllistyn vuoden sisällä jollekin muulle alalle	( )
Olen varma tai melko varma, että ryhdyn vuoden sisällä yrittäjäksi	( )
Olen varma tai melko varma, että ryhdyn vuoden sisällä tekemään freelance-töitä	( )
Olen huolissani siitä, voinko tulevaisuudessa saada liikunta-alan töitä	( )
Olen huolissani siitä, voinko tulevaisuudessa saada minkään muunkaan alan töitä	( )
Muu, mikä?	( )

27. Millaisessa liikunnan kansalaistoiminnassa olet nyt mukana?

Harrastuksen luonne	Erittäin aktiivisesti	Jonkin verran	Hyvin vähän tai en lainkaan
Osallistun harrastuspohjalta urheiluseuran tai -järjestön toiminnan pyörytykseen	( )	( )	( )
Harrastan edelleen kilpaurheilua	( )	( )	( )
Valmennan lapsia tai nuoria jossain urheiluseurassa	( )	( )	( )
Osallistun muuten lasten tai nuorten urheilujoukkueen toiminnan pyörytykseen	( )	( )	( )
Vedän aikuisten liikuntaryhmää tai ryhmiä	( )	( )	( )
Vedän jotain erityisryhmien (ikäntyneet, pitkäaikaissairaat, vammaiset) liikuntaryhmää.	( )	( )	( )
Muu, mikä? ...	( )	( )	( )

28. Mikä on tällä hetkellä bruttopalkkasi?

	Valitse tilannetta parhaiten kuvaava vaihtoehto
Alle 1500 €/kk	( )
1500 – 1999 €/kk	( )
2000 – 2999 €/kk	( )
3000 – 4999 €/kk	( )
5000 €/kk -	

29. Tähän voit lisätä kommentteja ja täsmennyksiä edellä esittämiisi vastauksiin.

Kiitos!

LIITE 2

Arvoisa vastaanottaja

Jyväskylän yliopiston Koulutuksen tutkimuslaitos tekee tutkimuksen liikunnanohjaajien työllistymisestä ja työurista. Tutkimukseen on valittu otos vuonna 2001 ja 2004 opintonsa aloittaneista, sekä valmistuneista että opintonsa keskeyttäneistä.

Oppilaitoksilta saamiemme tietojen mukaan sinä kuulut kyseiseen ryhmään. Osoitetietosi on saatu Väestörekisterikeskukselta ja ne hävitetään tutkimuksen valmistuttua.

Tutkimus rahoitetaan opetus- ja kulttuuriministeriön liikuntatutkimuksen määrärahoista. Tutkimusta johtaa professori Jussi Välimaa Koulutuksen tutkimuslaitokselta ja tutkijana toimii FM Timo Ala-Vähälä.

Toivomme, että vastaat kyselyyn. Tietosi ovat arvokkaita, tutkimusta voidaan hyödyntää kulutusta kehitettäessä sekä arvioitaessa koulutustarvetta. Vastauksesi tallennetaan nimettöminä, eikä niitä voi yhdistää henkilöösi.

Jos sinulla on asiaan liittyviä kysymyksiä tai kommentteja, voit ottaa yhteyttä puhelimitse tai sähköpostitse.

Ystävällisin terveisin

Jyväskylässä 8.7.2011

Timo Ala-Vähälä

Tutkija,

Koulutuksen tutkimuslaitos

Jyväskylän yliopisto

Yhteystiedot

Puhelin: 040 734 1466

Sähköposti: timo.ala-vahala@jyu.fi

Kysely liikunnanohjaajan tutkinnon suorittaneiden ja opintonsa keskeyttäneiden työllistymisestä

1. Sukupuoli Mies ( ) Nainen ( )

2. Syntymävuosi .....

3. Oppilaitos, jossa suoritit liikunnanohjaajan tutkinnon

	Valitse oikea vaihtoehto
Haaga-Helia ammattikorkeakoulu, Vierumäki	( )
Rovaniemen ammattikorkeakoulu, Rovaniemi	( )

4. Valmistumis- tai keskeyttämivuotesi

	Merkitse vuosi
Valmistuin tai keskeytin opintoni vuonna	

5. Maakunta, jossa asuit ennen opintojen aloittamista ja jossa asut nyt. Merkitse rasti kumpaankin sarakkeeseen. Valitse yksi vaihtoehto kummastakin.

	Kotimaakuntani ennen opintojen aloittamista	Nykyinen kotimaakuntani
Ahvenanmaa	( )	( )
Etelä-Karjala	( )	( )
Etelä-Pohjanmaa	( )	( )
Etelä-Savo	( )	( )
Kainuu	( )	( )
Kanta-Häme	( )	( )
Keski-Pohjanmaa	( )	( )
Keski-Suomi	( )	( )
Kymenlaakso	( )	( )
Lappi	( )	( )
Pirkanmaa	( )	( )
Pohjanmaa	( )	( )
Pohjois-Karjala	( )	( )
Pohjois-Pohjanmaa	( )	( )
Pohjois-Savo	( )	( )
Päijät-Häme	( )	( )
Satakunta	( )	( )
Uusimaa	( )	( )
Varsinais-Suomi	( )	( )
Ulkomailla, missä? ...	( )	( )

6. Ylin suoritettu yleissivistävä tutkinto ennen liikunnanohjaajan tutkintoa

Koulutuksen taso	Rastita sopivin vaihtoehto
Peruskoulu tai vastaava	( )
Ylioppilastutkinto tai vastaava (esimerkiksi ulkomainen tutkinto)	( )

7. Ylin suoritettu ammatillinen tutkinto ennen liikunnanohjaajan tutkintoa

Ammatillisen koulutuksen taso	Rastita sopivin vaihtoehto
Ei aiempaa ammatillista koulutusta	( )
Toisen asteen (ammattikoulu ym.) ammatillinen koulutus, mikä? ...	( )
Opistotason tutkinto, mikä? ...	( )
Ammattikorkeakoulututkinto, mikä? ...	( )
Yliopistotutkinto (kandidaatti), mikä?...	( )
Yliopistotutkinto (maisteri), mikä? ...	( )
Muu, mikä? ...	( )

8. Liikunnanohjaajan tutkinnon suorittamisen tai opintojen keskeyttämisen jälkeen suoritettu muu ammatillinen koulutus (Tähän ei tarvitse merkitä kesken olevaa koulutusta)

Koulutuksen luonne	Rastita koulutushistoriaasi sopiva vaihtoehto, vastaa mahdolliseen lisäkysymykseen
Ei muita ammatillisia tutkintoja liikunnanohjaajan opintojen jälkeen	( )
Liikunnan ylempi ammattikorkeakoulututkinto	( )
Toisen asteen ammatillinen tutkinto, mikä? ...	( )
Muu ammattikorkeakoulututkinto, mikä? ...	( )
Liikunta-alan alempi yliopistotutkinto (kandidaatti)	( )
Liikunta-alan ylempi yliopistotutkinto (maisteri)	( )
Muu alempi yliopistotutkinto (kandidaatti), mikä? ...	( )
Muu ylempi yliopistotutkinto (maisteri), mikä? ...	( )
Muu tutkinto, mikä? ...	( )

9. Liikuntaan liittyvä aktiivisuus ennen opintojen aloittamista. Vastaa kaikkiin osioihin.

Liikunta-aktiivisuuden luonne	Vastaa kaikkiin osioihin
Olen ollut (olen edelleen) aktiivinen kilpaurheilija	Kyllä ( ) Ei ( )
Olen muuten harrastanut aktiivisesti urheilua tai kuntoliikuntaa lähes koko ikäni	Kyllä ( ) Ei ( )
Minulla on (ollut) yksi tai useampia harrastuksia, jotka vaativat hyvää kuntoa ja/tai ruumiinhallintaa (esim. kiipeily, tanssi, sukellus)	Kyllä ( ) Ei ( )
Olen harrastuksekseni vetänyt lasten tai aikuisten liikuntaryhmiä urheiluseuroissa tai muualla	Kyllä ( ) Ei ( )
Olen harrastuksekseni valmentanut joukkuetta tai yksittäistä urheilijaa	Kyllä ( ) Ei ( )
Olen osallistunut urheiluseuran toiminnan pyörittämiseen	Kyllä ( ) Ei ( )
En ole erityisemmin urheilut tai harrastanut muuta liikuntaa	Kyllä ( ) Ei ( )

10. Työkokemus ennen liikunnanohjaajan opintojen aloittamista. Voit listata seuraavaan sekä päätoimiset että sivutoimiset työsuhteesi.

Työkokemuksen luonne	Rastita kaikki sopivat vaihtoehdot	Työkokeuksen kesto, kk
Liikunnanohjaaja, liikuntaryhmien vetäjä	Kyllä ( ) Ei ( )	
Liikunta-alan myynnin ja asiakaspalvelun tehtävät	Kyllä ( ) Ei ( )	
Liikuntavälineiden, kenttien tai rakennusten ylläpito ja huolto	Kyllä ( ) Ei ( )	
Ammattimainen valmennus	Kyllä ( ) Ei ( )	
Muu kuin liikunta-alan työkokemus, mainitse keskeisimmät ...	Kyllä ( ) Ei ( )	

11. Millaista työkokemusta olet saanut liikunnanohjaajan opintojen aikana?

	Vastaa kaikkiin osioihin
Opintoihin sisältyvä työharjoittelu Suomessa	Kyllä ( ) Ei ( )
Opintoihin sisältyvä työharjoittelu ulkomailla	Kyllä ( ) Ei ( )
Opinnäytetyö oppilaitoksen ulkopuoliselle taholle	Kyllä ( ) Ei ( )
Osallistuminen tutkimus- tai kehityshankkeeseen (esim. tutkimusapulaisena)	Kyllä ( ) Ei ( )
Liikunta-alan kesätyö Suomessa	Kyllä ( ) Ei ( )
Liikunta-alan kesätyö ulkomailla	Kyllä ( ) Ei ( )
Liikunta-alan töissä muina loma-aikoina	Kyllä ( ) Ei ( )
Liikunta-alan töissä jatkuvasti opintojen ohessa	Kyllä ( ) Ei ( )
Muut kuin liikunta-alan kesätyöt	Kyllä ( ) Ei ( )
Muut kuin liikunta-alan työt muina loma-aikoina ja opintojen ohessa	Kyllä ( ) Ei ( )
Oman yrityksen pyörittäminen opintojen ohessa	Kyllä ( ) Ei ( )
Muu, mikä?...	Kyllä ( ) Ei ( )

12. Opintojen sujuminen; mikä seuraavista väittämistä kuvaa parhaiten liikunnanohjaajan opintojesi kulkua?

	Valitse sopivin vaihtoehto (yksi vaihtoehto)
Opintoni sujuivat alusta loppuun hyvin tai erittäin hyvin	( )
Opintoni sujuivat ilman suurempia hankaluuksia	( )
Minun oli vaikea selvittää jostain/joistain opintojaksoista	( )
Minusta tuntui kaiken aikaa, että opinnot sujuivat huonosti, mutta suoritin silti opintoni loppuun	( )
Jouduin väliaikaisesti keskeyttämään opintoni, mutta palasin ja suoritin opintoni loppuun.	( )
Olen keskeyttänyt opintoni	( )
Muu, mikä?...	( )

13. Jos keskeytit opintosi pysyvästi, niin mitkä olivat siihen pääasialliset syyt

	Arvioi jokaisen väittämän osalta, vaikuttiko asia sinun keskeyttämispäätökseesi		
Keskeyttämisen syy	Vaikutti vahvasti	Vaikutti vähän	Ei merkitystä
Kiinnostava työpaikka sai minut luopumaan opinnoista	( )	( )	( )
Kilpaurheilu ja siihen liittyvä harjoittelu vaikeuttivat opiskelua	( )	( )	( )
Tulin siihen tulokseen, etten tahdo tehdä töitä liikunta-alalla	( )	( )	( )
Tulin siihen tulokseen, että terveydelliset syyt estävät opinnot ja/tai alalla työskentelyn	( )	( )	( )
Siirryin opiskelemaan jotain muuta alaa	( )	( )	( )
Siirryin opiskelemaan liikunta-alaa ammattikorkeakouluun tai yliopistoon	( )	( )	( )
Opiskelu oli liian raskasta	( )	( )	( )
Opiskelu oli liian vaikeaa	( )	( )	( )
Opiskelu ei ollut riittävän haasteellista	( )	( )	( )
En pitänyt opiskelupaikkani henkisestä ilmapiiristä	( )	( )	( )
Päihteiden käyttöni vaikeutti opintoja	( )	( )	( )
Taloudelliset syyt vaikeuttivat opintoja	( )	( )	( )
Oppilaitoksen sijainti	( )	( )	( )
Lähimaiseni tai muu tärkeä henkilö väheksyi opintojani ja/tai tahtoi että lopetan ne	( )	( )	( )
Kohtaamani onnettomuus tai kriisi pakotti minut keskeyttämään opintoni (Sairaus, avioero ym.)	( )	( )	( )
Lähimaistani kohdannut onnettomuus tai kriisi pakotti minut keskeyttämään opintoni (Sairaus, avioero ym.)	( )	( )	( )
Katsoin, että on tärkeämpää jäädä kotiin hoitamaan lastani/lapsiani	( )	( )	( )
Ryhdyin omaishoitajaksi	( )	( )	( )
Muu syy, mikä?...	( )	( )	( )

14. Miten sait ensimmäisen vakituisen työpaikkasi liikunnanohjaajan tutkinnon suorittamisen tai opintojen keskeyttämisen jälkeen? Jos olet suorittanut varusmiespalveluksen melko pian opinnot lopetettuasi, arvioi työn saanti varusmiespalvelun loppumisesta lähtien.

	Valitse sopivin vaihtoehto (yksi) ja vastaa mahdolliseen lisäkysymykseen
Sain työpaikan liikunta-alalta heti tutkinnon suoritettuani tai opinnot keskeytettyäni	( )
Sain työpaikan liikunta-alalta työnhaun jälkeen	( ), hain töitä noin ... kk
Liikunta-alan työurani alkoi erilaisilla määrä-aikaisilla, osa-aikaisilla tai muuten ”epätyypillisillä” työsuhteilla	( )
Sain ensimmäisen työpaikkani joltain muulta kuin koulutustani vastaavalta alalta	( ), hain töitä noin ...kk
Ryhdyin uudelleen opiskelijaksi, opintoni ovat edelleen kesken	( ), hain töitä tai opiskelupaikkaa noin .... kk
Suoritin toisen tutkinnon, ja sain töitä sen jälkeen	( )
Suoritin toisen tutkinnon, mutta en ole saanut töitä sen jälkeen	( )
Ryhdyin suoraan liikunta-alan yrittäjäksi	( )
	jatkuu ...

Aloin hoitaa lapsia tai ryhdyin omaishoitajaksi	( )
En ole saanut vakituista työtä tutkinnon suorittamisen tai opintojen keskeyttämisen jälkeen	( )
Muu vaihtoehto, mikä? ...	( )

15. Seuraavassa muutamia työuraa ja työkokemusta koskevia kysymyksiä. (Kaikki vastaavat)

	Vastaa jokaiseen kysymykseen
Miten monta työsuhdetta (myös muulta kuin liikunnan alalta) sinulla on ollut liikunnanohjaajaksi valmistumisen tai opintojen keskeyttämisen jälkeen?	... kpl
Oletko toiminut yrittäjänä tai freelance työntekijänä	Kyllä ( ) Ei ( )
Oletko ollut työttömänä valmistumisesi tai opintojesi keskeyttämisen jälkeen?	Kyllä ( ), työttömänä yhteensä noin ...kk Ei ( )
Olen ollut pysyvästi työelämän ulkopuolella (esim. työttömänä, opiskelijana, kotiäitinä tai -isänä)	Kyllä ( ) Ei ( )
Olen ollut valmistumisen tai opintojenkeskeyttämisen jälkeen päätoiminen kilpaurheilija	Kyllä ( ) yhteensä n. ...kk Ei ( )

16. Mikä seuraavista väittämistä kuvaa mielestäsi parhaiten tähänastista työuraasi?

	Valitse sopivin vaihtoehto (yksi vaihtoehto)
Työllistyminen oli helppoa, ja koen vakiinnuttaneeni asemani liikunta-alan työntekijänä	( )
Työllistymiseni oli vaikeaa, mutta nyt koen vakiinnuttaneeni asemani liikunta-alan työntekijänä	( )
Aluksi työsuhteeni olivat lyhyitä tai muuten epävarmoja, mutta nyt koen vakiinnuttaneeni asemani liikunta-alan työntekijänä	( )
Sain aluksi vakituiselta vaikuttavan työpaikan, mutta nyt olen työtön tai hyvin epävarma työn jatkumisen suhteen	( )
Valmistuttuani sain työtä liikunta-alalta, mutta sen jälkeen olen ryhtynyt yrittäjäksi tai vaihtanut alaa toisen alan työntekijäksi	( )
Valmistuttuani sain työtä liikunta-alalta, mutta olen sen jälkeen palannut opiskelijaksi	( )
Valmistuttuani olen pääosin työllistänyt itseni liikunta-alan yrittäjänä	( )
Valmistuttuani olen työllistynyt tai toimin yrittäjänä alalla, joka ei vastaa liikunta-alan koulutustani	( )
Työurani koostuu määräaikaisista työsuhhteista, tukityöllistymisestä ja/tai työttömyysjaksoista	( )
Liikunnanohjaajan opinnoista valmistuttuani tai keskeyttämiseni jälkeen olen pääasiallisesti opiskellut jossain toisessa oppilaitoksessa	( )
Olen ollut käytännössä pitkäaikaistyötön valmistumisestani tai opintojen keskeyttämisestä lähtien	( )
En ole aloittanut työuraani, koska hoidan kotona lapsia tai toimin omaishoitajana	( )
Sairaus tai vamma on estänyt minua aloittamassa työuraani	( )
Muu, mikä? ...	( )

17. Jos olet (ollut) valmistumisesi tai opintojesi keskeyttämisen jälkeen liikunta-alan palkkatyössä, niin mitkä seuraavista seikoista vaikuttivat ensimmäisen työpaikan saantiin (Tähän voivat vastata sekä valmistuneet että opintonsa keskeyttäneet.)

	Arvioi jokaisen seikan osalta, vaikuttiko se sinun työllistymiseesi		
	Vaikutti paljon	Vaikutti jonkun verran	Ei merkitystä
Koulutusta edeltänyt työkokemukseni	( )	( )	( )
Koulutukseen sisältynyt työnantajalle tehty työharjoittelu	( )	( )	( )
Työnantajalle tehty opinnäyte tai muu harjoitustyö	( )	( )	( )
Koulutuksen aikana hankittu työkokemus	( )	( )	( )
Hyvin arvosanoin suoritetut opinnot	( )	( )	( )
Liikunnanohjaajan tutkinnon korkea arvostus työmarkkinoilla	( )	( )	( )
Liikunnanohjaajan tutkinnon suorittamisen jälkeen hankkimani liikunta-alan lisä- tai täydennyskoulutus	( )	( )	( )
Muu ennen liikunnanohjaajan tutkintoa hankkimani ammatillinen koulutus	( )	( )	( )
Muu liikunnanohjaajan tutkinnon jälkeen hankkimani ammatillinen koulutus	( )	( )	( )
Työnantaja luotti ammattitaitooni hänelle/heille aiemmin tekemiäni työjaksojen ansiosta	( )	( )	( )
Työnantaja oli sukulaiseni tai hyvä tuttu itselleni tai lähiomaisilleni	( )	( )	( )
Aiempien työnantajieni suositukset	( )	( )	( )
Jonkun muun henkilön suositukset	( )	( )	( )
Kilpaurheilu-uralla hankitut kontaktit ja/tai hyvä maine	( )	( )	( )
Työpaikkaan oli minun lisäkseni tarjolla vain vähän tai ei yhtään vartenotettavia hakijoita	( )	( )	( )
Muu, mikä?...	( )	( )	( )

18. Tämänhetkinen työtilanteesi. Valitse sopivin vaihtoehto. Jos teet useampia asioita samaan aikaan, esimerkiksi opiskelet ja käyt työssä, valitse se vaihtoehto, jota pidät ensisijaisena. (Kaikki vastaavat)

Nykyisen työsi luonne.	Valitse sopivin vaihtoehto (vain yksi vaihtoehto), vastaa tarvittaessa lisäkysymykseen
Työskentelen liikunta-alan koulutusta vastaavissa tehtävissä kunnan liikuntatoimen tai vastaavia palveluja tarjoavan tahon palveluksessa	( )
Työskentelen liikunta-alan koulutusta vastaavissa tehtävissä julkisten tai yksityisten sosiaali- ja terveystyöpalvelujen piirissä	( )
Työskentelen liikuntapalveluja tarjoavassa yrityksessä (kuntokeskus tai vastaava)	( )
Työskentelen elämysliikunnan palveluja tarjoavassa tai matkailualan yrityksessä (esim. hiihtokeskus, matkatoimisto...)	( )
Työskentelen urheiluvälineitä myyvässä, huoltavassa ja/tai vuokraavassa liikkeessä	( )
Työskentelen liikunta-alan koulutusta vastaavissa tehtävissä urheilujärjestössä, muussa järjestössä, seurakunnassa tai muulla kolmannella sektorilla.	( )
	Jatkuu ...

Työskentelen liikuntaan liittyvissä tehtävissä koulussa tai muussa oppilaitoksessa	( )
Työskentelen liikuntaan liittyvissä tehtävissä viestintäalan yrityksessä tai organisaatiossa (lehti, radio, internet-viestintä ym.)	( )
Teen liikunta-alan koulutusta vastaavaa työtä freelance -pohjalta	( )
Olen päätoiminen kilpaurheilija	( )
Opiskelen toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa jotain muuta kuin liikunta-alaa, mitä?	( )
Opiskelen ammattikorkeakoulussa liikunnan ylempää amk-tutkintoa	( )
Opiskelen ammattikorkeakoulussa muuta kuin liikunta-alaa, mitä?....	( )
Opiskelen yliopistossa liikunta-alaa	( )
Opiskelen yliopistossa muuta kuin liikunta-alaa, mitä? ...	( )
Toimin liikunta-alan yrittäjänä	( ), yrityksen toimiala .....
Toimin muun alan yrittäjänä	( ), yrityksen toimiala .....
Minulla on erilaisia lyhytaikaisia työsuhteita tai toimeksiantoja liikunta-alalla ja/tai sen ulkopuolella	( )
Olen työvoimaviranomaisten tukemassa työssä, työllistymishankkeessa tai työharjoittelussa	( )
Olen työtön	( )
Hoidan lapsia kotona	( )
Toimin omaishoitajana	( )
Suoritan asevelvollisuuttani	( )
Muu, mikä?...	( )

19. Jos teet työtä palkattuna työntekijänä, niin mikä seuraavista vaihtoehtoista kuvaa parhaiten työsuhteesi luonnetta. Valitse sopivin (yksi) vaihtoehto.

Vakituinen kokopäivätyö	( )
Määräaikainen kokopäivätyö	( )
Osa-aikatyö	( ), työskentelen noin ... tuntia viikossa
Muu, mikä? ...	( )

20. Jos työskentelet liikunta-alalla (esim. työntekijänä, yrittäjänä, freelance –työntekijänä), niin millaisista tehtävistä työsi pääasiallisesti koostuu

Työn luonne	Keskeisin tehtäväni	Teen jossain määrin tai kausittain	Ei kuulu vastuulleni
Liikuntaryhmien vetäminen	( )	( )	( )
Yksilöllinen liikunnanohjaus	( )	( )	( )
Kilpaurheilijoiden valmentaminen	( )	( )	( )
Asiakaspalvelu (myynti, opastus)	( )	( )	( )
			Jatkuu ...

Ravitsemusneuvonta	( )	( )	( )
Toiminta eräoppaana, sukellusretkien vetäjänä, hiihdonopettajana, tai muut vastaavat tehtävät matkailun ja/tai elämysliikunnan alalla	( )	( )	( )
Liikuntapalvelujen tai liikuntatoiminnan johtaminen, hallinnointi, toiminnan suunnittelu ja markkinointi (esimerkiksi kunnassa, yrityksessä, seurassa, järjestössä.)	( )	( )	( )
Organisaation pyörittämiseen liittyvät käytännön tehtävät (erilaiset raportoinnit, tarvikkeiden tilaukset ja muut työn vaatimat käytännön järjestelyt)	( )	( )	( )
Liikuntatilojen ylläpito ja huolto	( )	( )	( )
Liikuntaan liittyvä viestintä (lehtijutut, muu media)	( )	( )	( )
Muu, mikä?...	( )	( )	( )

21. Seuraavassa on lueteltu joukko työssä tarvittavia taitoja. Miten olennaisina pidät niitä niiden töiden kannalta, joita nyt teen työntekijänä tai yrittäjänä? (Jos opiskelet, olet työtön tai työmarkkinoiden ulkopuolella, sinun ei tarvitse vastata tähän kysymykseen.)

	Erittäin tärkeä	Jossain määrin merkitystä	Ei merkitystä
Hyvä yleisnäkemyks oma organisaation (esimerkiksi kunnan liikuntatoimi, oma yritys, seura) toiminnasta	( )	( )	( )
Hyvä yleisnäkemyks oma organisaation toimintaympäristöstä (yhteistyökumppanit, kilpailijat, keskeiset asiakasryhmät)	( )	( )	( )
Kyky pyörittää oma organisaation hallintoa	( )	( )	( )
Kyky toimia esimiehenä	( )	( )	( )
Myynnin ja markkinoinnin taidot	( )	( )	( )
Kyky innostaa ja motivoida alaisia ja/tai työtovereita	( )	( )	( )
Yhden tai useamman vieraan kielen hallinta. Mikä/mitkä? ...	( )	( )	( )
Kyky toimia ulkomaisten asiakkaiden tai yhteistyökumppaneiden kanssa	( )	( )	( )
Viestintätaidot (kirjoittaminen, esiintyminen)	( )	( )	( )
Työn kannalta olennaisten urheilu- ja liikuntalajien hyvä hallinta	( )	( )	( )
Liikunnan erityisryhmien (huonokuntoiset ikääntyneet, vammaiset, pitkäaikaissairaat) liikunnanohjaukseen liittyvä osaaminen	( )	( )	( )
Lasten tai nuorten liikunnanohjaukseen liittyvä osaaminen	( )	( )	( )
Ravitsemukseen liittyvien asioiden tuntemus	( )	( )	( )
Hyvä tietopohja liikunnan perusteista (harjoittelun vaikutukset, liikuntavammojen ennaltaehkäisy ym.)	( )	( )	( )
Kyky räätälöidä yksittäiselle liikkujalle sopivia liikunta- tai harjoitusohjelmia	( )	( )	( )
Kyky liikkujan henkilökohtaiseen ohjaamiseen	( )	( )	( )
Kyky liikuntaryhmän vetämiseen	( )	( )	( )
			Jatkuu ...

Matkailu- tai elämysliikuntaan liittyvien ohjaustilanteiden hyvä hallinta (eräretket, sukellusretket ym.)	( )	( )	( )
Erilaisten liikuntaan ja harjoitteluun liittyvien laitteiden tuntemus, ja kyky käyttää niitä (esim. kuntoilu- ja urheiluvälineet; testauslaitteet, liikuntapaikkojen varustus)	( )	( )	( )
Kyky tulla toimeen ja työskennellä erilaisten ihmisten kanssa	( )	( )	( )
Kyky suunnitella ja organisoida omaa työtä	( )	( )	( )
Kyky toteuttaa liikuntatapahtumia, asiakastilaisuuksia, urheilukilpailuja ja vastaavia tapahtumia	( )	( )	( )
Kyky paikantaa ja ratkoa työssä vastaan tulevia ongelmia (kuten ihmisen väliset riidat, tapahtumien organisoimisessa ja toteutuksessa vastaan tulevat ennakoimattomat vaikeudet)	( )	( )	( )
Kyky hallita oman organisaation toimintaan liittyviä epävarmuustekijöitä (esimerkiksi toiminnan rahoitus, asiakasvirrat)	( )	( )	( )
Kyky kehittää omaa ammattitaitoa	( )	( )	( )
Kyky tehdä päätöksiä tai valintoja asioissa, joihin liittyy eettisiä ongelmia	( )	( )	( )
Muu, mikä? ...	( )	( )	( )

22. Seuraavassa on lueteltu samat taidot kuin edellisessä kysymyksessäkin. Arvioi nyt, missä määrin liikunnanohjaajan koulutuksesi on tukenut näiden taitojen kehittymistä

	Erittäin tärkeä	Jossain määrin merkitystä	Ei merkitystä
Hyvä yleisnäkemys oman organisaation (esimerkiksi kunnan liikuntatoimi, oma yritys, seura) toiminnasta	( )	( )	( )
Hyvä yleisnäkemys oman organisaation toimintaympäristöstä (yhteistyökumppanit, kilpailijat, keskeiset asiakasryhmät)	( )	( )	( )
Kyky pyörittää oman organisaation hallintoa	( )	( )	( )
Kyky toimia esimiehenä	( )	( )	( )
Myynnin ja markkinoinnin taidot	( )	( )	( )
Kyky innostaa ja motivoida alaisia ja/tai työtovereita	( )	( )	( )
Yhden tai useamman vieraan kielen hallinta. Mikä/mitkä? ...	( )	( )	( )
Kyky toimia ulkomaisten asiakkaiden tai yhteistyökumppaneiden kanssa	( )	( )	( )
Viestintätaidot (kirjoittaminen, esiintyminen)	( )	( )	( )
Työn kannalta olennaisten urheilu- ja liikuntalajien hyvä hallinta	( )	( )	( )
Liikunnan erityisryhmien (huonokuntoiset ikääntyneet, vammaiset, pitkäaikaissairaat) liikunnanohjaukseen liittyvä osaaminen	( )	( )	( )
Lasten tai nuorten liikunnanohjaukseen liittyvä osaaminen	( )	( )	( )
			Jatkuu ...

Ravitsemukseen liittyvien asioiden tuntemus	( )	( )	( )
Hyvä tietopohja liikunnan perusteista (harjoittelun vaikutukset, liikuntavammojen ennaltaehkäisy ym.)	( )	( )	( )
Kyky räätälöidä yksittäiselle liikkujalle sopivia liikunta- tai harjoitusohjelmia	( )	( )	( )
Kyky liikkujan henkilökohtaiseen ohjaamiseen	( )	( )	( )
Kyky liikuntaryhmän vetämiseen	( )	( )	( )
Matkailu- tai elämysliikuntaan liittyvien ohjaustilanteiden hyvä hallinta (eräretket, sukellusretket ym.)	( )	( )	( )
Erilaisten liikuntaan ja harjoitteluun liittyvien laitteiden tuntemus, ja kyky käyttää niitä (esim. kuntoilu- ja urheiluvälineet; testauslaitteet, liikuntapaikkojen varustus)	( )	( )	( )
Kyky tulla toimeen ja työskennellä erilaisten ihmisten kanssa	( )	( )	( )
Kyky suunnitella ja organisoida omaa työtä	( )	( )	( )
Kyky toteuttaa liikuntatapahtumia, asiakastilaisuuksia, urheilukilpailuja ja vastaavia tapahtumia	( )	( )	( )
Kyky paikantaa ja ratkoa työssä vastaan tulevia ongelmia (kuten ihmisten väliset riidat, tapahtumien organisoinnissa ja toteutuksessa vastaan tulevat ennakoimattomat vaikeudet)	( )	( )	( )
Kyky hallita oman organisaation toimintaan liittyviä epävarmuustekijöitä (esimerkiksi toiminnan rahoitus, asiakasvirrat)	( )	( )	( )
Kyky kehittää omaa ammattitaitoa	( )	( )	( )
Kyky tehdä päätöksiä tai valintoja asioissa, joihin liittyy eettisiä ongelmia	( )	( )	( )
Muu, mikä? ...	( )	( )	( )

23. Jos opiskelit – tai olet liikunnanohjaajan tutkinnon jälkeen opiskellut – liikuntaa tai sitä sivuavaa alaa (fysioterapia, tanssi, hieronta ym.), niin miten arvioit suorittamiesi – tai keskeyttämiesi – liikunnanohjaajan opintojen tukeneen opintojasi

	Tukee erittäin paljon	Tukee jonkin verran	Ei merkitystä
Liikunnanohjaajan opinnot valmensesivät pääsykokeen liikunnallisuutta mittaaviin osiin	( )	( )	( )
Liikunnanohjaajan opinnot valmensesivät pääsykokeen muihin mahdollisiin soveltuvuutta mittaaviin osiin	( )	( )	( )
Liikunnanohjaajan opinnot valmensesivät pääsykokeen (mahdollisiin) kirjallisiin osiin	( )	( )	( )
Liikunnanohjaajan opinnot ovat auttaneet minua suoriutumaan nykyisten opintojeni liikunnallisesti vaativista osista	( )	( )	( )
Liikunnanohjaajan opinnot ovat auttaneet minua selviytymään nykyisten opintojeni kirjallisista osista (luennot, kirjatentit, seminaarityöt ym.)	( )	( )	( )
			Jatkuu ...

Liikunnanohjaajan opinnot ovat olleet hyödyksi suorittaessani nykyisiin opintoihin liittyviä harjoittelujaksoja	( )	( )	( )
Liikunnanohjaajan opintojen ansiosta minun on helpompi löytää kesätöitä tai työskennellä opintojen ohessa	( )	( )	( )
Muu hyöty, mikä? ...	( )	( )	( )

24. Jos olet nyt työssä tai toimit yrittäjänä tai freelance -työntekijänä, niin millaiseksi arvioit asemasi työmarkkinoilla

	Valitse todennäköisin vaihtoehto
Oman arvioni mukaan työllisyyteni on tällä hetkellä erittäin hyvin turvattu	( )
Olen melko luottavainen töittäni tai yritykseni toiminnan jatkumiseen	( )
On mahdollista, että työni loppuvat taloudellisten syiden tai säästötoimien vuoksi	( )
Olen melko varma, että joudun lähitulevaisuudessa työttömäksi tai lopettamaan yritykseni toiminnan	( )
Muu, mikä?...	( )
Olen tällä hetkellä työmarkkinoiden ulkopuolella, enkä siksi voi vastata tähän kysymykseen	( )

25. Jos olet ollut enimmäkseen työtön tai työnsaanti on ollut vaikeaa, mitkä seikat ovat mielestäsi vaikeuttaneet työnsaantia (Jos koet ettei työhön sijoittumisessa ole ollut ongelmia, sinun ei tarvitse vastata tähän.)

	Erittäin tärkeä	Jossain määrin merkitystä	Ei merkitystä
Asuinseudullani ei ole tarjolla liikunnanohjaajan koulutusta vastaavia töitä, enkä tahdo tai voi muuttaa muualle työn perään	( )	( )	( )
En ole löytänyt itseäni kiinnostavaa liikunnanohjaajan koulutusta vastaavaa työtä	( )	( )	( )
Työkokemuksen puute	( )	( )	( )
Tutkinnon huono arvostus työmarkkinoilla	( )	( )	( )
Olen suorittanut tutkinnon huonoin arvosanoin	( )	( )	( )
Puutteelliset tietotekniikkataidot	( )	( )	( )
Puutteellinen kielitaito	( )	( )	( )
Jokin muu puute liikunnanohjaajan ammattitaidossa	( )	( )	( )
Terveysteen liittyvä este vaikeuttaa työnsaantia	( )	( )	( )
Luulen, että olen jostain syystä joutunut huonoon maineeseen alueeni työnantajien piirissä	( )	( )	( )
Luulen, että minua syrjitään työnhaussa ikäni, sukupuoleni, kulttuuritaustani tai jonkin muun syyn vuoksi	( )	( )	( )
Perheeseen tai muuhun elämäntilanteeseen liittyvä syy on vaikeuttanut työnhakua	( )	( )	( )
Minusta tuntuu, että en jaksa hakea aktiivisesti töitä	( )	( )	( )
Koen työnhakutilanteen erittäin ahdistavana	( )	( )	( )
Muu syy, mikä?...	( )	( )	( )

26. Jos olet nyt työtön tai muuten työmarkkinoiden ulkopuolella, niin miten helpoksi arvioit uuden työn löytämisen (Työssäkävien, yrittäjien ja opiskelijoiden ei tarvitse vastata tähän)

	Valitse tilannettasi parhaiten kuvaava vaihtoehto (yksi vaihtoehto)
Olen varma tai melko varma, että työllistyn noin vuoden sisällä liikunta-alalle	( )
Olen varma tai melko varma, että työllistyn vuoden sisällä jollekin muulle alalle	( )
Olen varma tai melko varma, että ryhdyn vuoden sisällä yrittäjäksi	( )
Olen varma tai melko varma, että ryhdyn vuoden sisällä tekemään freelance-töitä	( )
Olen huolissani siitä, voinko tulevaisuudessa saada liikunta-alan töitä	( )
Olen huolissani siitä, voinko tulevaisuudessa saada minkään muunkaan alan töitä	( )
Muu, mikä?	( )

27. Millaisessa liikunnan kansalaistoiminnassa olet nyt mukana?

Harrastuksen luonne	Erittäin aktiivisesti	Jonkin verran	Hyvin vähän tai en lainkaan
Osallistun harrastuspohjalta urheiluseuran tai -järjestön toiminnan pyörytykseen	( )	( )	( )
Harrastan edelleen kilpaurheilua	( )	( )	( )
Valmennan lapsia tai nuoria jossain urheiluseurassa	( )	( )	( )
Osallistun muuten lasten tai nuorten urheilujoukkueen toiminnan pyörytykseen	( )	( )	( )
Vedän aikuisten liikuntaryhmää tai ryhmiä	( )	( )	( )
Vedän jotain erityisryhmien (ikäntyneet, pitkäaikaissairaat, vammaiset) liikuntaryhmää.	( )	( )	( )
Muu, mikä? ...	( )	( )	( )

28. Mikä on tällä hetkellä bruttopalkkasi?

	Valitse tilannetta parhaiten kuvaava vaihtoehto
Alle 1500 €/kk	( )
1500 – 1999 €/kk	( )
2000 – 2999 €/kk	( )
3000 – 4999 €/kk	( )
5000 €/kk -	( )

29. Tähän voit lisätä kommentteja ja täsmennyksiä edellä esittämiisi vastauksiin.

Kiitos!

VALTION LIIKUNTANEUVOSTO
Statens idrottsråd

Opetus- ja
kulttuuri-
ministeriö

LINJOJA LIIKUNTAAN VUODESTA 1920